

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра обліку і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню **магістра**
(бакалавра, магістра)

студента Васечко Дмитра Володимировича
(ПІБ)

академічної групи 071М-19-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»
(назва спеціалізації)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку, аналізу і внутрішнього аудиту

готової продукції на підприємстві (на прикладі ТОВ
«ДРАГРЕМ»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Пашкевич М.С.		

Дніпро
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
обліку та аудиту

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню магістра
(бакалавра, магістра)

Студенту Васечко Д.В. академічної групи 071М-19-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

спеціалізації «Облік і аудит»

(назва спеціалізації)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Організація та методика обліку, аналізу і внутрішнього аудиту готової продукції на підприємстві (на прикладі ТОВ «ДРАГРЕМ»)»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 20.11.2020

№ 962-С

Розділ	Зміст	Термін
1	Теоретичні заходи обліку, аналізу та внутрішнього аудиту виробництва та реалізації готової продукції.	30.09.2020р.
2	Методика та організація обліку готової продукції на прикладі ТОВ «ДРАГРЕМ»	31.10.2020 р.
3	Аналіз та внутрішній аудит готової продукції на прикладі ТОВ «ДРАГРЕМ»	30.11.2020р.

Завдання видано

(підпис керівника)

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 02.09.2020 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 02.12.2020 р.

Прийнято до виконання

(підпис)

Васечко Д.В.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 77с., 8 рис., 13 табл., 50 джерел.

ГОТОВА ПРОДУКЦІЯ, ОЦІНКА, РЕАЛІЗАЦІЯ, ВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ, СОБІВАРТІСТЬ.

Предмет дослідження – економічна сутність готової продукції та її облік, аналіз та внутрішній контроль на підприємстві.

Об'єкт розроблення – процес організації обліку, аналізу та внутрішнього контролю руху готової продукції на ТОВ «ДРАГРЕМ».

Мета роботи – дослідження теоретичних знань, проведення аналізу та внутрішнього аудиту для удосконалення методики організації обліку готової продукції.

Результати та їх новизна – удосконалено сутність терміну «готова продукція».

Здійснено дослідження теоретичних засади обліку, аналізу та внутрішнього контролю готової продукції. Удосконалено організацію та методику обліку готової продукції. Проаналізовано та досліджено систему внутрішнього контролю обліку руху та зберігання готової продукції на складі підприємства .

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що спрямовані на вдосконалення діючої методики бухгалтерського обліку, аналізу та внутрішнього аудиту готової продукції.

Удосконалено аналітичний облік готової продукції шляхом ведення аналітичних рахунків до рахунку 26 «Готова продукція».

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАХОДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.	9
1.1. Економічний зміст, склад та класифікація готової продукції	9
1.2. Нормативно правове регулювання обліку і внутрішнього аудиту виробництва та реалізації готової продукції	14
1.3. Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «ДРАГРЕМ»	19
1.4. Аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності ТОВ «ДРАГРЕМ»	26
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ДРАГРЕМ»	32
2.1. Організація облікового процесу на ТОВ «ДРАГРЕМ»	32
2.2. Документальне оформлення операцій з готовою продукцією	36
2.3. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції	39
2.4. Напрями удосконалення методики та організації обліку готової продукції	43
Висновки до розділу 2	45
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ДРАГРЕМ»	47
3.1. Загальна характеристика системи внутрішнього контролю ТОВ «ДРАГРЕМ»	47
3.2. Методика аудиту готової продукції	51
3.3. Факторний аналіз та моделювання ефективного використання готової продукції	56
3.4. Напрями вдосконалення аналізу та внутрішнього аудиту готової продукції.	61

Висновки до розділу 3	63
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66
ДОДАТКИ	71

ВСТУП

Актуальність теми. У наш час чимало підприємств виробляють продукцію та реалізують її покупцям у зв'язку з чим між ними виникають економічні відносини. Виробництво продукції є важливим показником як для економіки країни так і для підприємства, щоб підвищувати свій фінансовий стан.

Питаннями методології обліку, аналізу і внутрішнього контролю займалися зарубіжні та вітчизняні науковці, серед них: Ткаченко Н.М. [1], Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. [2], Бутинець Ф.Ф. [4], Сопко В.В. [5] та ін.

Удосконалення методології бухгалтерського обліку, застосування ефективнішої методики організації та внутрішнього контролю готової продукції є актуальним питанням, тому що результати цих процесів є важливим для розвитку діяльності підприємства та ефективної діяльності.

Оскільки готова продукція є важливим показником, що значно впливає на доходи підприємства, то важливим є здійснення контролю щодо ведення обліку продукції, робіт, послуг. Для цього краще використовувати інформаційні технології, щоб удосконалити та спростити систему обліку та контролю за ним.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних знань, удосконалення методики організації оцінки готової продукції, визначення собівартості, документального оформлення руху з виробництва на склад та на склад покупців.

Для реалізації даної мети необхідно виконати такі завдання:

- 1) розкрити економічний зміст поняття «Готова продукція»;
- 2) зробити аналіз підприємства;
- 3) розкрити фактори, які впливають на діяльність підприємства;
- 4) навести документальне оформлення операцій;
- 5) показати облік виробництва та реалізації готової продукції на рахунках бухгалтерського обліку;

б) показати організацію внутрішнього контролю готової продукції, правильності її оформлення ;

8) надати пропозиції щодо удосконалення методики та організації обліку і контролю готової продукції.

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, аналізу та внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ «ДРАГРЕМ».

Предметом дослідження є економічна сутність готової продукції, як об'єкту обліку, аналізу та внутрішнього контролю.

Методи дослідження. Для вивчення предмету дослідження в роботі застосовуються різні методи та прийоми аналізу:

- математико-статистичні;
- методи економічної статистики;
- методи фінансового аналізу;
- прийоми групування та порівняння.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що за характером та змістом розглянутих проблем, а також об'єктом і предметом дослідження магістерська робота це комплексне дослідження. Загальним результатом проведеного дослідження є формування єдиної економічної концепції обліку та внутрішнього контролю готової продукції, теоретичного обґрунтування і вирішення проблем, пов'язаних з вдосконаленням організації контролю операцій з готовою продукцією.

удосконалено:

- сутність терміну «готова продукція»;
- методика синтетичного та аналітичного обліку готової продукції;

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на Міжнародній науково-практичній конференції «Формування сучасного економічного простору»: реалії та перспективи на майбутнє» (м. Дніпро, 21 листопада 2020 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2020. – 156 с.

Публікації. За результатами досліджень опубліковані тези доповіді у збірнику матеріалів науково – практичної конференції.

Структура і обсяг роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів з висновками і висновку, що викладено на 70 сторінках друкованого тексту. Матеріали магістерської роботи містять 8 рисунків, 13 таблиць. Список використаних джерел із 50 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАХОДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.

1.1. Економічний зміст, склад та класифікація готової продукції

Готовий продукт є основною частиною виробничого процесу. У багатьох видах діяльності є готові продукти, які були виготовлені основними цехами підприємств і призначені для продажу покупцям або власного споживання (відпуск для потреб виробництва). Готова продукція є частиною оборотних активів. У складі оборотних активів готова продукція має вагомим значення. Важливо правильне документальне відображення продукції, а також ведення обліку, оскільки реалізація готової продукції впливає на фінансові результати підприємства. Показники реалізованої готової продукції формують доходи підприємства. Випуск продукції, виконання робіт та надання послуг є кінцевим етапом операційної діяльності підприємства.

Для визначення терміну готової продукції розглянемо обґрунтування сутності від різних вітчизняних авторів у таблиці 1.1:

Таблиця 1.1

Сутність визначення поняття «готова продукція»

Автор	Визначення терміну
Ткаченко Н.М. [1]	Готова продукція являється частиною матеріальновиробничих запасів, призначених для продажу (кінцевий результат виробничого циклу, активи, завершені обробкою (комплектацією), технічні та якісні характеристики яких відповідають умовам договору або вимогам інших документів, у випадках, встановлених законодавством).
Федосова Т.В. [50]	Готова продукція - продукція, яка пройшла всі послідовні стадії технічного процесу, включаючи упаковку, маркування, контроль якості, і готова до реалізації.
Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. [2]	Готова продукція – продукція, що виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим договірним актом.
Писаренко Т.М. [6]	Готова продукція - об'єкт облікової системи промислового підприємства, що поєднує організаційні інструменти обліку виробництва і продажу продукції.

Продовження табл. 1.1

Бутинець Ф.Ф. [4]	Готова продукція - повністю завершена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування. Це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові - згідно з діючим порядком прийняття продукції.
Сопко В.В. [5]	Готова продукція - це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові - покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції.
Ламискін И.А. [3]	Готова продукція – це продукція (виріб, напівфабрикат, робота, послуга), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування (якщо вимагають відповідні її особливості), приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад. Готова продукція – це матеріальний результат виробничої діяльності підприємства.

Отже, проаналізувавши визначення готової продукції від різних авторів, можна зробити висновок, що готова продукція – це актив, отриманий у результаті виробництва, який пройшов відповідну обробку, технічні випробування (якщо проведення їх необхідно), відповідає якісним характеристикам та укомплектована належним чином.

Готова продукція є складовою запасів, тому і оцінюється, як запаси. Первісну вартість запасів, які були виготовлені підприємством визнають за виробничою собівартістю, відповідно до п. 10 П(С)БО 9 «Запаси» [7]. Визначення собівартості відбувається згідно з П(С)БО 16 «Витрати» [8].

За нормами п. 11 П(С)БО 16 до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;

- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати. [8]

Зі складом витрат виробничої собівартості можна ознайомитись на Рис.

1.1.

Рис. 1.1. Структура виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)

Для розуміння сутності готової продукції слід звернути увагу на класифікацію, яка наведена на Рис. 1.2 [9]:

Рис 1.2. Класифікація готової продукції

За формою:

- матеріалізована – має матеріальну форму;
- результати виконаних робіт – сторони укладають договір, згідно якого, підрядник зобов’язується виконати роботи за технічним завданням замовника; замовник у свою чергу зобов’язується прийняти роботу та здійснити оплату за виконані послуги;

- результати наданих послуг – сторони також укладають договір, але послуга споживається в процесі (наприклад, споживання електроенергії на протязі місяці);

За ступенем готовності:

- готова – продукція, яка пройшла всі етапи виробничого процесу;
- незавершене виробництво - продукція, яка не пройшла всі етапи виробничого процесу;
- напівфабрикати – продукція, яка споживається для іншого, більш складнішого виду продукції або яка підлягає подальшій обробці;

За технологічною складністю:

- проста – продукція, яка у виробництві не передбачає складного технологічного процесу;
- складна - продукція, яка у виробництві передбачає складний технологічний процес;
- основна – продукція, при використанні якої, підприємство отримує найбільш економічну вигоду.
- супутня – це продукція, яка отримується у процесі виробництва одночасно з основною, вона вимагає додаткової обробки, але також може споживатись чи реалізовуватись споживачам у початковому вигляді;
- побічна - не потребує будь-якої додаткової доробки або додаткових втрат на її довершення [10, с. 67].

Розуміння класифікації готової продукції дає можливість більше детально визначити сутність готової продукції, а також мати уявлення яких видів буває продукція. Потрібно розуміти до якого виду має відношення вироблена продукція у обліку.

Також важливо визначити термін реалізації продукції. Багато вітчизняних авторів проводили дослідження готової продукції та її реалізації. Як зазначає О. Бірюкова, реалізація продукції окремого підприємства – це, передусім, відчуження активів, що належать підприємству, завдяки їх продажу з метою відтворення використаних засобів підприємства та отримання прибутку для задоволення різноманітних потреб підприємства та його власників [11, с. 6].

П. Л. Сук вважає, що реалізація являє собою сукупність операцій з продажу готової продукції, виконаних робіт і наданих послуг споживачам.

Процес реалізації завершує кругообіг засобів та створює передумови для здійснення нового кругообігу. Тут відбувається передача готової продукції споживачам, одержання оплати від них, виявлення результату діяльності [12, с. 11].

За думкою Задоечко Ж. В. процес реалізації завершує кругообіг господарських засобів установи, організації, що дає змогу виконувати зобов'язання перед державним бюджетом та банком [13].

Реалізованою продукцією підприємства вважається продукція (товари, роботи, послуги), за яку покупцю (замовнику) пред'явлені розрахункові документи. Реалізованою вважається також продукція, за яку підприємство - продавець одержало оплату або авансові платежі [14].

1.2. Нормативно правове регулювання обліку і внутрішнього аудиту виробництва та реалізації готової продукції

Важливу роль у точному відображенні інформації в обліку та здійсненні внутрішнього аудиту готової продукції відіграє нормативно правове регулювання. А також регулювання обліку і аудиту виробництва цієї продукції.

Для організації обліку під свої потреби підприємство складає облікову політику підприємства. Це основний регулюючий внутрішній документ на підприємстві, який складено згідно законодавства України.

Основним документом, який регулює бухгалтерський облік є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996/XIV [15]. Цей закон передбачено для регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Головна мета закону виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання, передача правдивої та неупередженої інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [15].

Для відображення інформації в бухгалтерському обліку про товарно-виробничі запаси, їх оцінку слід звернутись до Положення (стандарт)

бухгалтерського обліку 9 «Запаси». П(С)БО 9 «Запаси» має структуру, яка наведена у таблиці 2:

Таблиця 1.2

Загальна характеристика П(С)БО 9 «Запаси»

№	Розділ	Характеристика
1	Загальні положення	<p>Загальна характеристика положення (стандарту), яка надає загальнотеоретичні засади того як формується інформація у обліку та фінансовій звітності.</p> <p>У цьому розділі зазначено, що запасами є активи які:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зберігаються для реалізації покупцям; - знаходяться на одному з етапів виробництва, після закінчення якого реалізується покупцям; - зберігаються для власного використання для потреб виробництва (наданні послуг, виконанні робіт). <p>Чиста вартість реалізації запасів – це ціна, яку очікується отримати від реалізації запасів, вираховуючи очікувані витрати для завершення їх виробництва та реалізацію.</p>
2.1	Визнання та первісна оцінка запасів	<p>Згідно цього розділу зазначається що запаси - це активи при використанні яких є можливість того, що у майбутньому буде отримано економічну вигоду</p> <p>Запаси включають у себе матеріали, сировину, готову продукцію незавершене виробництво, матеріальні цінності, поточні та біологічні активи, комплектуючі вироби, малоцінні та швидкозношувані предмети. Для вироблених та отриманих запасів, відображення у балансі підприємства здійснюється за первісно вартістю.</p> <p>Коли запаси купуються, вони оцінюється за собівартістю, яка складається з таких витрат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сплачена сума постачальнику, яка вказана у договорі, непрямі податки вираховуються; - суми ввізного мита; - суми непрямих податків, які підприємство не має можливості відшкодувати - витрати на завантаження, розвантаження та транспортування запасів; - витрати прямо пов'язані із придбанням запасів; <p>Важливо правильно розрахувати первісну вартість запасів, бо способів її розрахунку бувають різні, тому, в залежності від того, яким шляхом вони були отримані, способи розрахунку відрізняється.</p> <p>У разі, якщо на момент оприбуткування запасів неможливо достовірно визначити їх первісну вартість, такі запаси можуть оцінюватися та відображатися за справедливою вартістю з наступним коригуванням до первісної вартості.</p> <p>Первісною вартістю запасів, що виготовляються власними силами підприємства, визнається їхня виробнича собівартість, яка визначається за Положенням (стандартом)</p>

		бухгалтерського обліку 16 "Витрати". Первісною вартістю запасів, що внесені до статутного капіталу підприємства, визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених пунктом 9 цього Положення (стандарту) [7].
--	--	--

Продовження табл. 1.2

2.2	Визнання та первісна оцінка запасів	<p>Первісною вартістю запасів, одержаних підприємством безоплатно, визнається їх справедлива вартість з урахуванням витрат, передбачених пунктом 9 цього Положення (стандарту).</p> <p>Первісна вартість одиниці запасів, придбаних у результаті обміну на подібні запаси, дорівнює балансовій вартості переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих запасів перевищує їх справедливу вартість, то первісною вартістю отриманих запасів є їх справедлива вартість. Різниця між балансовою і справедливою вартістю переданих запасів включається до складу витрат звітного періоду. Первісною вартістю запасів, що придбані в обмін на неподібні запаси, визнається справедлива вартість отриманих запасів [7].</p>
3	Оцінка вибуття запасів	<p>При початку та завершенні виробничого процесу або при продажу запасів, необхідно здійснити їх відпуск, з початку у виробництво, а потім з виробництва. Після виробництва продукція зберігається на складах або відвантажується покупцям. Для цього треба здійснити оцінку запасів за допомогою наведених методів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; - середньозваженої собівартості; - собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); - нормативних затрат; - ціни продажу. <p>Запаси, які відпускаються, та послуги, що виконуються для спеціальних замовлень і проектів, а також запаси, які не замінюють одне одного, оцінюються за ідентифікованою собівартістю [7].</p>
4	Оцінка запасів на дату балансу	<p>При відображенні запасів у бухгалтерському обліку та у фінансовій звітності, їх оцінка здійснюється за первісною вартістю. У разі коли ціна запасів була знижена, вони втратили свою первісну вартість з причин псування, застарілості на дату, на яку складено баланс, вони оцінюються за чистою вартістю реалізації. Перевищуюча сума первісної вартості над чистою вартістю реалізації повинна бути списана на витрати звітного періоду.</p>
5	Розкриття інформації про запаси в примітках до фінансової звітності	<p>У примітках до фінансової звітності наводиться інформація про:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи оцінки запасів; - балансову (облікову) вартість запасів у розрізі окремих класифікаційних груп; - балансову (облікову) вартість запасів, які відображені за чистою вартістю реалізації; - балансову (облікову) вартість запасів, переданих у

		переробку, на комісію, в заставу; - суму збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведена оцінка запасів відповідно до пункту 28 цього Положення (стандарту) [7].
--	--	--

Податковий кодекс України від 07.11.2020, підстава - 786-IX [16] також є одним з основних законів, які регулюють ведення обліку готової продукції та виробництва. Цим кодексом регулюються:

- відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків та зборів, а також відповідальність за порушення податкового законодавства;

- функції та правові основи діяльності контролюючих органів, визначених пунктом 41.1 статті 41 цього Кодексу, та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику;

- правила оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначаються цим Кодексом, крім правил оподаткування товарів митом, які встановлюються Митним кодексом України та іншими законами з питань митної справи; питання погашення податкових зобов'язань або стягнення податкового боргу з осіб, на яких поширюються судові процедури, визначені Кодексом України з процедур банкрутства, з банків, на які поширюються норми Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", проведення комплексних перевірок з метою виявлення фінансових рахунків та погашення зобов'язань зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій;

- встановлення і скасування зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій, їх розмірів та механізмів

справляння здійснюються відповідно до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» [45].

Для синтетичного обліку запасів передбачено рахунок 26 «Готова продукція». Витрати на виробництво готової продукції, робіт, послуг обліковуються на рахунку 23 «Виробництво». Для цілей синтетичного обліку запасів та витрат на виробництво передбачено «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [17], а також Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [18], яка необхідна. Ця інструкція включає у себе перелік рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку, яка встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств [18].

Регулювання цін та ціноутворення проходить за допомогою Закону України «Про ціни і ціноутворення» від 16.10.2020, підстава - 124-IX [19]. Цей Закон необхідний для визначення основних засад цінової політики. Він регулює відносини, що виникають у процесі формування, встановлення та застосування цін, а також здійснення державного контролю (нагляду) та спостереження у сфері ціноутворення.

Згідно Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторської діяльності» від 01.07.2020 підстава – 79-IX [20] аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності провадять аудиторську діяльність відповідно до міжнародних стандартів аудиту. Аудиторські стандарти у свою чергу надають інформацію про вимоги та основні заходи для результативної перевірки. Ці стандарти зазначають підхід до проведення перевірки та принципи, яких необхідно дотримуватись.

Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань №879. Це Положення визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів [21].

Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» яке визначає мету, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів [22].

Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [23], який застосовується для визначення збитків від нестачі запасів.

Нормативно-правове регулювання має суттєвий вплив на достовірність, правильність, обліку та аудиту виробництва і готової продукції. Невідповідність інформації бухгалтерського обліку законодавству карається штрафом, тому важливо здійснювати облік у відповідності із законодавчою базою.

1.3. Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «ДРАГРЕМ»

У процесі діяльності підприємства необхідно проводити контрольні заходи показників діяльності підприємства. Постійне спостереження за основними показниками є важливим процесом, який забезпечує інформацією у якому стані знаходиться підприємство.

Відомо, що оцінювання фінансового стану становить інтерес для широкого кола суб'єктів ринку:

- самого підприємства, яке хоче знати реальний стан справ у своїй діяльності і розроблювати заходи щодо її покращення;
- інвесторів, зацікавлених в ефективності та безризиковості інвестування свої коштів;
- кредиторів і постачальників, які бажають впевнитись у платоспроможності підприємства;

- партнерів по бізнесу, які прагнуть встановити з підприємством стабільні і надійні ділові відносини;
- інших структур [46].

Для визначення основних показників діяльності підприємства необхідно, в першу чергу, проаналізувати баланс, його структуру, які зміни були та порівняти динаміку росту або зменшення. Горизонтальний та вертикальний аналіз дають змогу ретельно проаналізувати показники балансу. Горизонтальний аналіз передбачає порівняння статей балансу та визначення абсолютного та відносного відхилення.

Таблиця 1.3

Горизонтальний аналіз ТОВ «ДРАГРЕМ» (активи)

Активи	2019	2020	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
I. Необоротні активи	-	-	-	-
II. Оборотні активи	-	-	-	-
Запаси:	418,5	6 127,1	5 708,6	1 365
- у тому числі готова продукція	418,5	6 127,1	5 708,6	1365
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	5 411,5	36 118,6	30 707,1	567,44
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2,9	229,0	226,1	7 796,55
Інша поточна дебіторська заборгованість	-	3 534,1	3 534,1	100
Гроші та їх еквіваленти	46,0	0,6	-45,4	-98,70
Інші оборотні активи	-	649,0	649,0	100
III. Необоротні активи, тримані для продажу, та групи вибуття	-	-	-	-
Разом	5 878,9	46 659,4	40 780,5	693,67

Переважна частина активів підприємства складається з готової продукції та дебіторської заборгованості. У порівнянні з попереднім періодом, у 2020 році склад запасів значно збільшився за рахунок готової продукції на 5708,6 тис. грн., та у відносному показнику на 1365%. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги збільшилась на 30 707,1 тис. грн., або на 567,44%. З

одного боку збільшення дебіторської заборгованості збільшує суму балансу, а з іншого вона може стати безнадійною заборгованістю, що є негативним фактором для діяльності підприємства. Негативним фактором є зменшення грошових коштів на 45,4 тис. грн., тобто на 98,70%, що негативно впливає на показники ліквідності. Також підприємство збільшило обсяг інших оборотних активів на 649 тис. грн.

Таблиця 1.4

Горизонтальний аналіз ТОВ «ДРАГРЕМ» (пасиви)

Пасиви	2019	2020	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
I. Власний капітал	-	-	-	-
Зареєстрований (пайовий) капітал	10,0	10,0	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6,2	5 536,8	5 520,6	893,03
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	-	-	-	-
III. Поточні зобов'язання	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:	-	-	-	-
- товари, роботи, послуги	317,8	34 042,4	33 724,6	
- розрахунками з бюджетом	3,6	7,8	4,2	117
- у тому числі з податку на прибуток	1,4	1,4	-	-
- розрахунками зі страхування	2,5	7,2	4,7	188
- розрахунками з оплати праці	9,1	26,5	17,4	191
Інші поточні зобов'язання	5 529,7	7 028,7	1 499	27,10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-	-
Баланс	5 878,9	46 659,4	40780,5	693,67

Основними показниками, які формують структуру пасиву є: нерозподілений прибуток (непокритий збиток); поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; інші поточні зобов'язання. Значну частку структури пасиву у поточному році займає поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Її збільшення у порівнянні з базисним роком відбулось на 33 724,6 тис. грн. Нерозподілений прибуток підприємство підвищило на 5 530,6 тис. грн.

Вертикальний аналізу потрібен для розрахунку питомої ваги окремих статей балансу.

Таблиця 1.5

Розрахунок питомої ваги відносно суми балансу

Активи	2019	2020	Питома вага %	
			2019	2020
Запаси:	418,5	6 127,1	7,11	13,13
- у тому числі готова продукція	418,5	6 127,1	7,11	13,13
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	5 411,5	36 118,6	92,04	77,40
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2,9	229,0	0,04	0,49
Інша поточна дебіторська заборгованість	-	3 534,1	-	7,57
Гроші та їх еквіваленти	46,0	0,6	0,78	0,001
Інші оборотні активи	-	649,0	-	1,39
Разом	5 878,9	46 659,4	100	100
Пасиви				
Зареєстрований (пайовий) капітал	10,0	10,0	0,17	0,02
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6,2	5536,8	0,10	11,86
Поточна кредиторська заборгованість за:	-	-	-	-
- товари, роботи, послуги	317,8	34 042,4	5,40	72,95
- розрахунками з бюджетом	3,6	7,8	0,06	0,01
- у тому числі з	1,4	1,4	0,02	0,003

податку на прибуток				
- розрахунками зі страхування	2,5	7,2	0,04	0,015
- розрахунками з оплати праці	9,1	26,5	0,15	0,05
Інші поточні зобов'язання	5 529,7	7 028,7	94,06	15,06
Разом	5 878,9	46 659,4	100	100

За даними вертикального аналізу підприємство у поточному році, як і у базисному формує свої активи за допомогою запасів та дебіторської заборгованості. Але частку запасів збільшили на 6,02 % відносно суми балансу. Частка дебіторської заборгованість у свою чергу зменшилась на 15,6 %. Це відбулось через: збільшення частки запасів; дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 0,45 %; з'явилась інша поточна дебіторська заборгованість, частка якої склала 7,57 %; інші оборотні активи, які склали 1,39% відносно суми балансу. У 2020 році значну частку пасивів підприємство формувало за рахунок поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи послуги, частка якого склала 72,95%. У базисному році цей показник складав 5,40 %. Якщо подивитись на показники балансу за попередній період, то основною складовою балансу були інші поточні зобов'язання, які склали 94,06 %.

Для більш детального аналізу необхідно розрахувати показники ліквідності, щоб визначити платоспроможність підприємства.

Ліквідність і платоспроможність підприємства є вагомими показниками, які дають чітке розуміння стану підприємства. Ліквідністю вважається спроможність підприємства за короткий проміжок часу перетворити свої активи у гроші, щоб погасити свої зобов'язання.

Говорячи про ліквідність підприємства, мають на увазі наявність у нього оборотних коштів у розмірі теоретично достатньому для погашення короткострокових зобов'язань, хоч би і з порушенням термінів погашення, передбачених контрактами» [25, с. 217].

Визначення ліквідності підприємства потребує знання на які види поділяються активи та пасиви за їх ліквідністю.

Активи розділяються на такі види:

- абсолютно ліквідні активи (A1) грошові кошти та їх еквівалент, поточні фінансові інвестиції;

- швидкі у реалізації активи (A2) дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги, дебіторська заборгованість за виданими авансами, з бюджетом, з податку на прибуток та інша поточна дебіторська заборгованість;

- повільні у реалізації активи (A3) запаси, необоротні активи, поточні біологічні активи, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття;

- важкі у реалізації активи (A4) необоротні активи підприємства (1 розділ активу балансу) [24].

Пасиви мають такі види:

- термінові до погашення пасиви поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги, розрахунками з бюджетом; розрахунками зі страхування; розрахунками з оплати праці, поточні забезпечення, інші поточні зобов'язання

- короткострокові пасиви короткострокові кредити банків, поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями;

- довгострокові пасиви, довгострокові зобов'язання і забезпечення, зобов'язання, пов'язані з необоротними активами утримуваними для продажу, та групами вибуття;

- не термінові до погашення (власний капітал) [24].

Для визначення ліквідності підприємства необхідно розрахувати коефіцієнти ліквідності, таких як:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності – це показник, який визначає яку частину поточних зобов'язань підприємство здатне покрити за допомогою абсолютно ліквідних активів;

- коефіцієнт швидкої ліквідності – це показник, який показує яку частину поточних зобов'язань підприємство здатне покрити за допомогою абсолютно ліквідних та швидких у реалізації активів;

- коефіцієнт поточної ліквідності - це показник, який показує яку частину поточних зобов'язань підприємство здатне покрити за допомогою абсолютно ліквідних, швидких та повільних у реалізації активів;

- загальний коефіцієнт ліквідності - цей показник показує яку частину поточних зобов'язань підприємство здатне покрити за допомогою усіх у власності активів [24].

Таблиця 1.6

Показники ліквідності ТОВ «ДРАГРЕМ»

№ з/п	Назва показника	Формула розрахунку	Результати розрахунку	
			2019 рік	2020 рік
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$A1 / П1 + П2$	0,007	0,00001
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$A1 + A2 / П1 + П2$	0,9	0,97
3	Коефіцієнт поточної ліквідності	$A1 + A2 + A3 / П1 + П2$	1	1,13

Розрахунок

Коефіцієнт абсолютної ліквідності за:

- 2019 рік $46 / 5\ 862,6 = 0,007$
- 2020 рік $0,6 / 41\ 112,6 = 0,00001$

Коефіцієнт швидкої ліквідності за:

- 2019 рік $(46 + 54\ 11,5 + 2,9) / 5\ 862,6 = 0,9$
- 2020 рік $(0,6 + 36\ 118,6 + 229 + 3\ 534,1) / 41\ 112,6 = 0,97$

Коефіцієнт поточної ліквідності за:

- 2019 рік $(46 + 5\ 411,5 + 2,9 + 418,5) / 5\ 862,6 = 1$
- 2020 рік $(0,6 + 36\ 118,6 + 229 + 3\ 534,1 + 6\ 127 + 649) / 41\ 112,6 = 1,13$

Відповідно до результатів Таблиці 3 стан підприємства ТОВ «ДРАГРЕМ» є нижчим дозволеного. Коефіцієнт абсолютної ліквідності склав лише 0,007 у 2019 році, та 0,00001 у 2020 році. При тому, що цей показник був нижчим норми у 2019 році, у 2020 році він значно знизився. Причиною цього є зменшення грошових коштів та збільшення поточних зобов'язань. Показники швидкої ліквідності за 2020 рік, у порівнянні з попереднім роком не змінилися та відповідає нормативному значенню, яке повинно бути не меншим 0,6.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2020 році склав 1,13, який незначно перевищує показник за попередній рік, а саме на 0,4. Це свідчить про те, що підприємство ТОВ «ДРАГРЕМ» має 1,13 грн. на кожную гривню поточних зобов'язань.

Даний аналіз свідчить про те, що баланс підприємства є недостатньо ліквідним. Згідно з показниками балансу, більша частина оборотних активів формується за рахунок запасів та дебіторської заборгованості. Підприємство не має у власності необоротні активи. Усе необхідно обладнання орендується.

При тому, що оборотні активи є важкими у реалізації, їх відсутність впливає на таку ліквідність балансу. Низькі результати розрахунку коефіцієнту абсолютної ліквідності свідчать про те, що підприємство має у наявності недостатньо абсолютно ліквідних активів, щоб покрити свої зобов'язання лише за допомогою грошових коштів та їх еквіваленту.

1.4 Аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності ТОВ «ДРАГРЕМ»

Аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників, що мають вплив на діяльність підприємства є не менш важливим контролюючим заходом. Важливо розуміти, які внутрішні або зовнішні фактори призвели до того чи іншого результату.

Чинники зовнішнього середовища розподіляються на загальноекономічні та галузеві, законодавчої бази та податкової політики, соціальні, політичні, конкурентного середовища та інформаційного забезпечення. Такий перелік зовнішніх чинників поєднує чинники прямого і непрямого впливу. До

зовнішніх чинників прямого впливу на ефективність фінансово-економічної діяльності підприємств гуртової торгівлі відносяться передусім загальноекономічні та галузеві. Загальноекономічні чинники впливають безпосередньо на показники, що відображають рівень та динаміку інфляції, обсяги виробництва товарів народного споживання, інвестицій в основний капітал, чисельності й доходів населення. Галузеві чинники впливають на стан і розвиток гуртової торговель-ної мережі й товарних запасів, а також забезпеченість підприємств гуртової торгівлі економічними та фінансовими ресурсами. Тобто економічні та фінансові ресурси виступають важливим чинником, який одночасно забезпечує й обмежує зростання ефективності фінансово-економічної діяльності підприємств гуртової торгівлі [26].

Склад внутрішніх та зовнішніх факторів зазначено на рис 1.3:

Рис. 1.3. Перелік внутрішніх та зовнішніх факторів

Одним із основних факторів, які значно впливають на діяльність це працівники. Працівники основним механізмом роботи підприємства. Важливо мати у своєму штабі компетентних людей. Якщо ж взяти до уваги ТОВ «ДРАГРЕМ», то тут з працівниками незначна ситуація. Трапляються моменти коли на підприємстві недостатньо працівників. Але такі ситуації трапляються досить не часто, тому у разі необхідності підприємство залучає необхідну кількість працівників на визначений термін. Якщо взяти до прикладу це підприємство, то цей показник є частково зовнішнім, тому що підприємство частково залежить від зовнішніх факторів. Тому підприємству краще

поповнити свій персонал робітниками або розробити нову організаційну структуру, ввести нові виробничі технології, більш раціональніше використовувати трудові ресурси.

Досить негативним показником на підприємстві є відсутність власної матеріально-технічної бази. ТОВ «ДРАГРЕМ» взагалі не має власних основних засобів. Всі необхідні обладнання та цеха беруться у оренду. У такому разі підприємству необхідно бути точно впевненим, що його орендодавець надійний. Але краще мати у наявності власну матеріально-технічну базу, що також підвищить показники ліквідності.

Зовнішні фактори важливі для підприємства. Підприємство не зможе функціонувати належним чином без зовнішнього оточення. Воно є основним джерелом ресурсів, які необхідні для нормальної роботи, а також ринком збуту. Тому система менеджменту повинна завжди слідкувати за зовнішніми факторами, прогнозувати, та вчасно вирішувати негативні проблеми, визначати їх джерело.

Для забезпечення виробництва усіма необхідними матеріалами, сировиною або запасами, які підприємство не здатне виготовити саме, необхідні надійні постачальники. Вони можуть досить негативно впливати на поставлені цілі підприємства, як невчасним поставками продукції, так і підвищенням цін. Підприємство ТОВ «ДРАГРЕМ» має надійних постачальників як на території України, так і закордоном.

Основним негативним фактором, який впливає на підприємство є конкуренти. Ринок має достатній рівень пропозиції, тому важливо завжди бути кращим серед своїх конкурентів. Вони можуть нанести великої шкоди підприємству. На прикладі ТОВ «ДРАГРЕМ», яке реалізує свою продукцію в загалом через систему тендерних закупівель ProZorro. Коли відбувається аукціон зустрічаються багато конкурентів, які можуть використовувати демпінг. Цю проблему підприємство не вирішить самостійно. Для цього державні органи влади повинні допрацювати систему закупівель. Якщо аукціон

проходить з банківською гарантією, конкуренти, які демпінгують не зустрічаються.

Як і зазначалося раніше, підприємство не має власної матеріально-технічної бази, тому у разі отримання роботи, яку власне виробництво не здатне виконати самостійно, залучаються субпідрядники. ТОВ «ДРАГРЕМ» досить часто використовує субпідрядників, в загалом це трапляється у разі складної роботи або нездатністю виготовити ту чи іншу деталь.

Отже, важливо контролювати зовнішні та внутрішні фактори впливу, для забезпечення ефективного функціонування підприємства. Вчасно знаходити джерела негативного впливу і вирішувати ці питання. ТОВ «ДРАГРЕМ» має достатньо внутрішніх та зовнішніх факторів, які негативно впливають на діяльність підприємства. Тому, керівництву підприємства слід звернути увагу на вищезазначені проблеми.

Висновки за розділом 1

Дослідження теоретичних заходів обліку, аналізу та внутрішнього аудиту реалізації готової продукції дозволило зробити наступні висновки:

1. Готова продукція є частиною оборотних активів, яка входить до складу запасів; це продукція, яку підприємство отримало у ході виробництва, вона пройшла відповідну обробку згідно з її специфікою, відповідає якісним характеристикам відповідно до договору замовника та укомплектована належним чином.

2. Первісна вартість виготовленої продукції визначається за виробничою собівартістю, яка включає у себе:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі витрати та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

3. Для детального обліку слід застосовувати класифікацію готової продукції, яка да змогу правильного її розподілу.

4. Облік та аудит готової продукції регулюється: П(С)БО 9 «Запаси», Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податковим кодексом України, «Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Законом України «Про ціни і ціноутворення».

5. Згідно фінансового аналізу діяльності ТОВ «ДРАГРЕМ» показники обсягу виробленої та реалізованої збільшились у порівнянні з попереднім роком, як і дебіторська заборгованість. Зріст дебіторської заборгованості обумовлений тим, що підприємство в загалом працює з державними

підприємствами, які проводять аукціони згідно електронних систем закупівель, де висувають свої умови договору.

6. Переважною складовою активу балансу є дебіторська заборгованість.

7. Пасиви в основному формують за рахунок кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

8. Підприємство має значний вплив з боку конкурентів, які використовують метод демпінгу.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ДРАГРЕМ»

2.1. Організація облікового процесу на ТОВ «ДРАГРЕМ»

У сучасних умовах бухгалтерський облік має велике значення. Бухгалтерський облік є важливою частиною економіки. Тому, для ефективного управління підприємством необхідно правильно організувати облік відповідно до специфіки діяльності. Це дає можливість краще використовувати ресурси підприємства та мінімізувати витрати. У практиці обліку багатьох держав світу термін «облікова політика» застосовується тривалий час і визначається як сукупність способів ведення обліку підприємства [27].

Під організацією облікового процесу розуміють створену керівником систему ведення обліку, яка забезпечує ефективне збирання, відображення та використання інформації діяльності підприємства. Відображення правдивої та неупередженої інформації, її законності потребує відповідність нормативно правовій базі. Господарська діяльність повинна починатись зі створення облікової політики підприємства, яка відповідає за організацію бухгалтерського обліку. Облікова політика - це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [9]. Формування облікової політики передбачає дотримання таких правил:

- законність (обрані підприємством методи та способи ведення обліку повинні відповідати чинній законодавчій базі та нормативним документам);
- відповідність (облікову політику підприємств слід складати відповідно специфіки діяльності підприємства);
- об'єднаність (облікова політика повинна бути єдиною незалежно від кількості дочірніх підприємств, філій та підрозділів).

Формуванням та затвердженням облікової політики на підприємстві займається керівник або уповноважена особа підприємства з участю головного

бухгалтера. Складання облікової політики повинно відбуватись відповідно до П(С)БО та іншої нормативно-правової бази, яка регулює ведення обліку.

Основні принципи, які підприємство ТОВ ДРАГРЕМ дотримувалось при складанні облікової політики:

- Визначення осіб, які несуть відповідальність за ведення обліку; осіб, які уповноважені на підписання бухгалтерських документів, договорів, актів;

- Визначення складу комісії, яка відповідає за інвентаризацію на підприємстві;

- Затвердження осіб, які виконують контрольні заходи та періодичність виконання;

- за якою нормативно-правовою базою буде виконуватись облік на підприємстві;

- систематизування первинного обліку та документообігу;

- Встановлення методів оцінки вибуття (прибуття) запасів, основних засобів.

Структура бухгалтерського відділу включає у себе таких працівників: головний бухгалтер, бухгалтер, помічник бухгалтера, як зазначено на рис. 2.1:

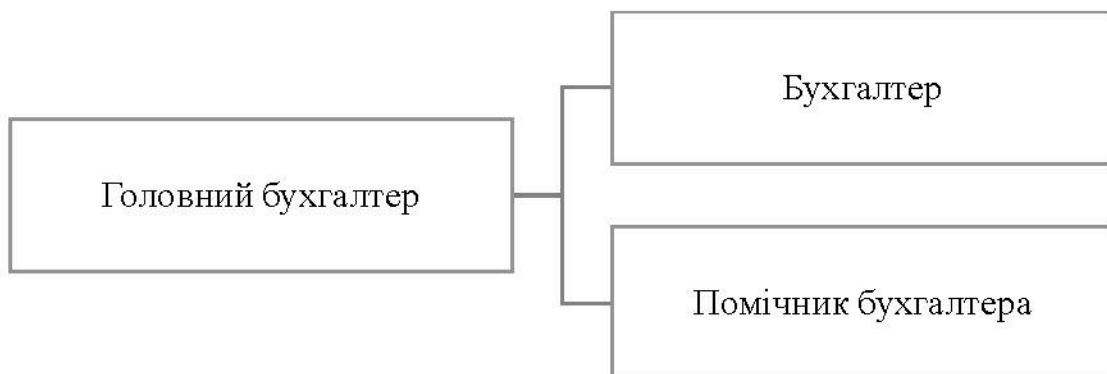

Рис. 2.1. Структура бухгалтерського відділу ТОВ «ДРАГРЕМ»

Відповідальність за правдивість інформації, її стан та відповідність законодавству несе головний бухгалтер підприємства. Тому необхідно ознайомитись з його головними функціями:

- організація бухгалтерського обліку та контроль за використанням усіх ресурсів підприємства;

- відповідальність за керування персоналом бухгалтерського відділу;

- допомагає працівникам бухгалтерського відділу, здійснює контроль за їх роботою.

- формування облікової політики відповідно до законодавства та специфіки підприємства;

- організація бухгалтерського обліку і фінансової звітності на підприємстві на підставі облікової політики, використовуючи сучасні технічні засоби, ефективні методи обліку і контролю за діяльністю підприємства, формування бухгалтерської інформації про діяльність підприємства, його стан доходів, витрат та майна.

- контролює дотриманням правил оформлення бухгалтерських документів, нарахування заробітної плати та своєчасно здійснювати виплати працівникам підприємства;

- відповідає за законність та правильність оформлення документів відповідно до здійснених операцій, їх економічний складову, нарахування і переказ податків та зборів;

- несе відповідність за складання балансу, фінансових звітів, статистичних звітів та своєчасне подання їх у контролюючі органи.

- керує працівниками бухгалтерії.

Головний бухгалтер досить важливий працівник на підприємстві, тому що має значну кількість прав та обов'язків. Це повинна бути досвідчена особа, яка має навички керування персоналом, брати на себе зобов'язання та вирішувати складні питання. Головний бухгалтер повинен розуміти, як правильно організувати бухгалтерський облік для ефективної діяльності підприємства та покращення її результатів. Розглянемо обов'язки та права головного бухгалтера на прикладі ТОВ «ДРАГРЕМ», які наведені на Рис. 2.2:

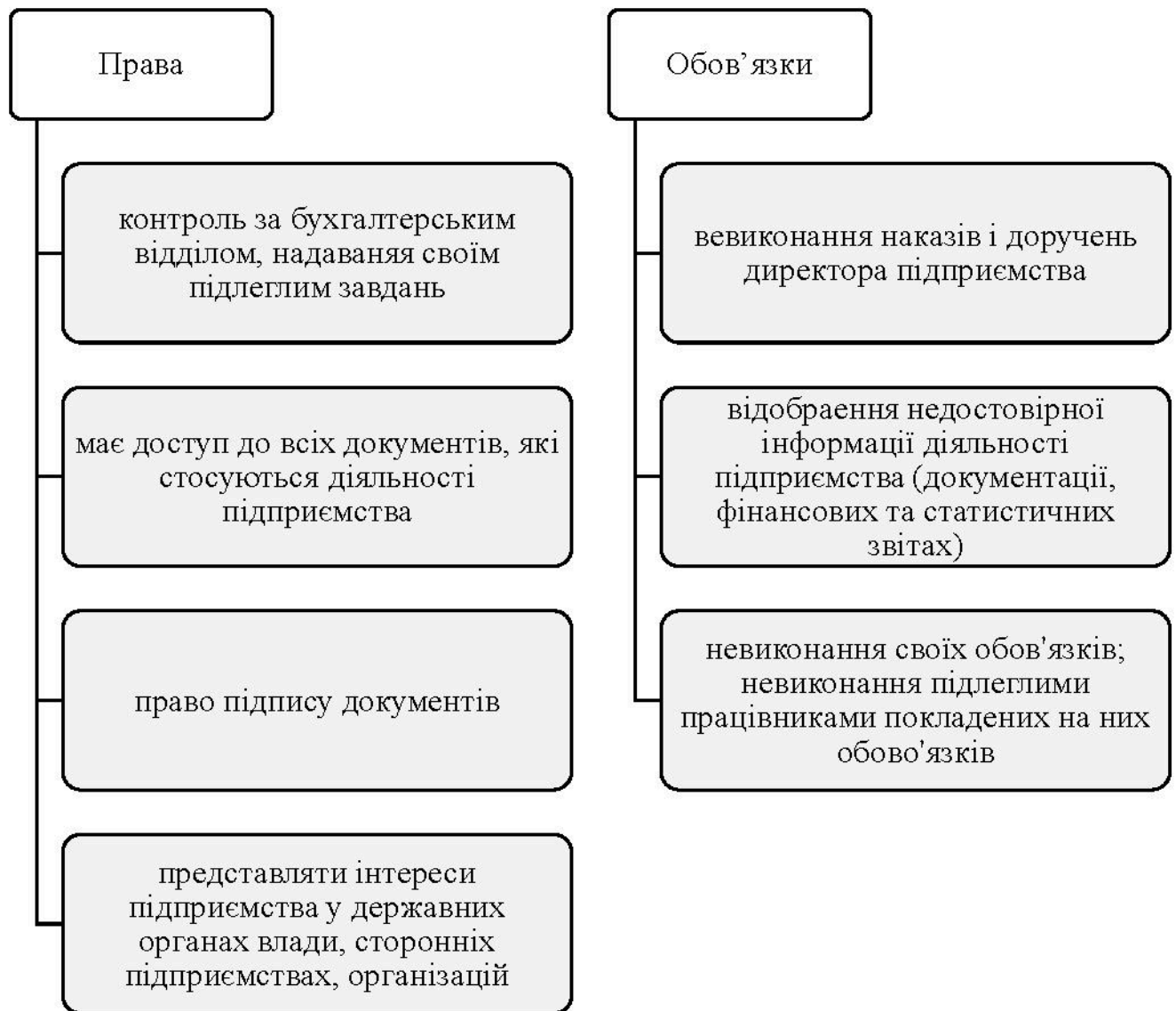

Рис. 2.2. Обов'язки та права головного бухгалтера ТОВ «ДРАГРЕМ»

Облікова політика підприємства є зручним інструментом, який регулює ведення бухгалтерського обліку, у якому зазначаються методи обліку, права та обов'язки працівників, за якими методами оцінки здійснюється відпуск продукції. Отже, грамотно складена облікова політика значно покращує роботу підприємства та спрощує ведення обліку. Формування на підприємстві облікової політики є відповідальним завданням і полягає, передусім, у застосуванні нормативно передбачених принципів ведення бухгалтерського обліку, складання й подання бухгалтерської фінансової звітності, у виборі методів і процедур обробки облікової інформації [28].

2.2. Документальне оформлення операцій з готовою продукцією

При документальному оформленні руху готової продукції необхідно притримуватись правил, норм та методів заповнення облікової документації, яка має економічну вагу та інформація у ній відображена відповідно чинного законодавства.

Облік готової продукції починається на виробництві. Уповноважена особа, яка веде облік у цеху складає виробничий акт за кожним найменуванням продукції та відображає всю сировину й матеріали, які використовуються для виробництва готової продукції. Це дає змогу визначити матеріали, які матеріали було витрачено на виробництво виробів. Для незавершеного виробництва позначають виробничі акти відміткою «Незавершене виробництво». Рух готової продукції представлено на Рис. 2.3:

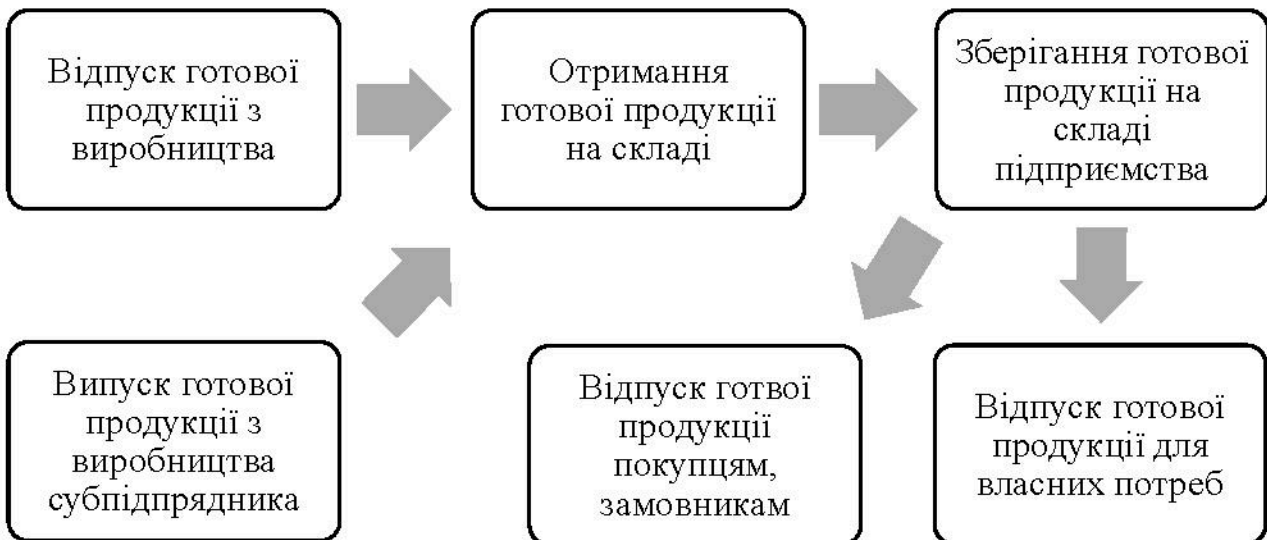

Рис. 2.3. Рух готової продукції на прикладі ТОВ «ДРАГРЕМ»

Або у разі відпуску продукції з виробництва на склад покупця ТОВ ДРАГРЕМ використовує схему, яка наведена на Рис. 2.4:

Рис. 2.4 Рух готової продукції на склад покупця на прикладі ТОВ «ДРАГРЕМ»

В залежності від виду операції документальне відображення операцій з готовою продукцією відрізняється.

Надходження готової продукції з виробництва на склад підприємства відбувається за допомогою накладної-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма № М-11), яка призначена для відображення внутрішнього переміщення готової продукції. Головний бухгалтер або уповноважена особа (матеріально-відповідальна особа) оформлює накладну у двох екземплярах. Один екземпляр залишається на виробництві у цеху, другий екземпляр отримує склад який приймає готову продукцію.

При надходженні готової продукції від постачальників матеріально-відповідальна особа складає прибутковий ордер (форма М-4) в одному екземплярі та заповнює на підставі документів постачальника. Особа, яка уповноважена оформляти надходження готової продукції на склад повинна здійснити перевірку фактичної наявності продукції з даними постачальник. Після перевірки, якщо всі дані відповідають дійсності, готова продукція оприбутковується на склад. Якщо було виявлено розбіжності між документами постачальника та фактично прийнятою продукцією або у разі відсутності документів використовують Акт про приймання матеріалів (форма № М-7).

Складається він у двох екземплярах. При складанні необхідна присутність уповноваженої особи постачальника та матеріально-відповідальної особи. Один екземпляр для бухгалтерії, а другий для відділу постачання. У разі висування претензій до постачальника другий екземпляр надається юристу.

Для обліку готової продукції на складі використовують картки складського обліку. Відображення здійснюється у кількісному виразі поділяючи продукцію за видами. Картки складського обліку потрібні для відображення надходження, вибуття готової продукції та розраховують залишки на кінець дня. Також використовують накопичувальну відомість, яка необхідна для обліку готової продукції у натуральному і вартісному виразі, яка заповнюється підставі виробничих актів.

У кінці місяця підраховують підсумки з надходження готової продукції. Шляхом множення кількості виробів на ціни, знаходиться планова (або відпускна) собівартість продукції. Після визначення бухгалтерією фактичної собівартості продукції, аналітичні дані про собівартість переносяться до накопичувальної відомості. Порівнюючи дані планової і фактичної собівартості оприбуткованої продукції виявляють відхилення виробництва [29].

Лімітно-забірну карту слід складати для оформлення відпуску готової продукції зі складу у виробництво для власного використання. Оформлюється у двох екземплярах. Один передають у виробництво, а інший залишається на складі. Цей документ використовують у разі циклічного використання продукції. Для разового використання складають накладну-вимогу.

У разі реалізації готової продукції покупцям використовують рахунок-фактура, який надається покупцям для сплати необхідної суми за продукцію. Він виписується на підставі складеного договору з покупцями, містить у собі найменування товару, кількість та ціну продукції з урахуванням ПДВ (якщо особа є платником податку на додану вартість). При відпуск готової зі складу на склад покупця складають видаткову накладну. Для постачання продукції на склад підприємства-покупця необхідно скласти товаро-транспортну накладну. Виписується у 3 екземплярах: один залишається на підприємстві, один для

водія та екземпляр для покупця. Також постачальник складає податкову накладну, яка завантажується до Єдиного державного реєстру.

Кінцевим етапом оформлення обліку готової продукції є відображення її у фінансовій звітності. Під час підготовки фінансової звітності, формування її показників необхідно дотримуватись таких принципів: автономності підприємства; безперервності діяльності; періодичності; історичної (фактичної) собівартості; нарахування та відповідності доходів і витрат; повного висвітлення; послідовності; обачності; превалювання сутності над формою; єдиного грошового вимірника [30].

2.3. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції

З метою більш ефективного контролю за господарськими засобами, їх рухом та джерелами формування необхідні інші види обліку. Для узагальнення інформації про господарські засоби бухгалтерський облік поділяють на:

- синтетичний;
- аналітичний.

Під синтетичним обліком розуміють узагальнення інформації про об'єкти підприємства та джерела їх формування у грошовому виразі, щоб користувачі інформації мали уявлення про стан майна та зобов'язань. Синтетичний облік ведуть у Головній книзі.

За аналітичними рахунками інформацію формують за видами та джерелами їх утворення і ведуть у відомостях. Аналітичний облік повинен бути організований таким чином, щоб своєчасно надавати управлінцям необхідну повну інформацію про стан розрахунків з дебіторами з метою оптимізації її обсягу та забезпечення своєчасного погашення [31]. Для кращого поняття складу рахунків слід звернути увагу на Рис. 2.5. у якому наведено види рахунків, які використовують в бухгалтерському обліку:

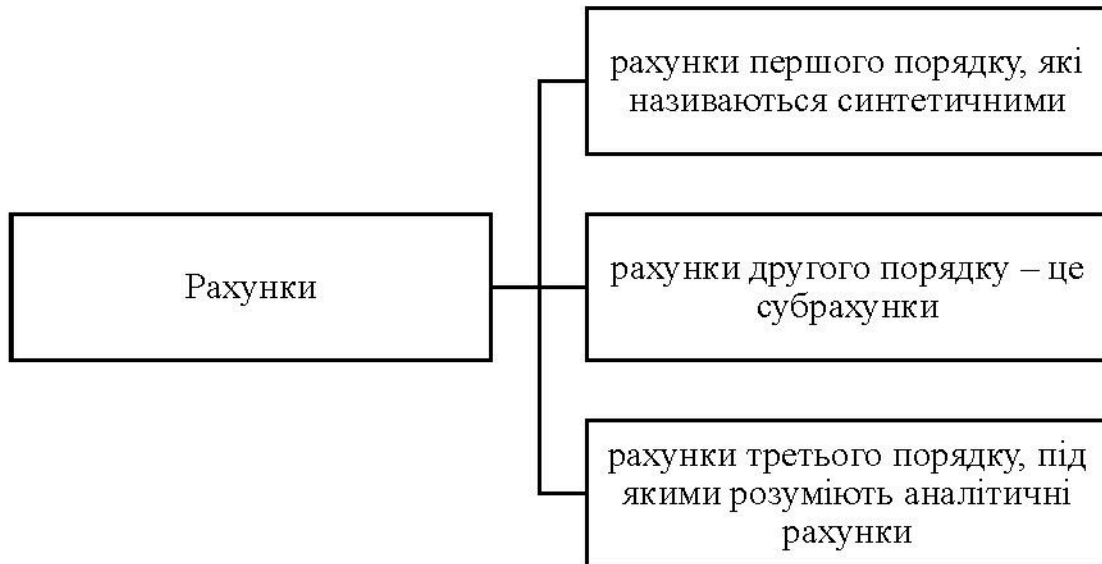

Рис. 2.5. Структура бухгалтерських рахунків

На синтетичних рахунках та субрахунках інформація узагальнюється у грошовому виразі, проте на аналітичних рахунках вона відображається як у грошовому виразі так і у натуральному. Рахунки першого порядку – синтетичні рахунки – призначені для обліку економічно однорідних груп засобів, їх джерел та господарських процесів [32]. Такі рахунки як 12 «Нематеріальні активи», 21 «Поточні біологічні активи» є синтетичними рахунками, якщо ж брати до уваги рахунки 201 «Сировина й матеріали», 203 «Паливо» то це субрахунки. Підприємство має можливість розділити рахунки за видами та джерелами їх утворення, щоб розуміти ситуацію за окремими видами об'єктів. Синтетичні та аналітичні рахунки досить схожі між собою, тому для детальнішого розуміння їх різниці порівнюємо їх. У Таблиці 2. наведено приклад синтетичного обліку готової продукції.

Таблиця 2.1

Розрахунки за рахунком 26

Д			К
С.п.	0		
	600 000,00		3 400 000,00
	3 400 000,00		600 000,00
	4 000 000,00		4 000 000,00

С.к.	0	
------	---	--

Для ефективного контролю бухгалтер може відкрити аналітичні рахунки до субрахунку, щоб розуміти, які джерела вплинули на ті чи інші показники, як наведено у Таблиці 2.2 та 2.3:

Таблиця 2.2

Розрахунки за рахунком 26,1

Д		26,1 ДП «Шахта ім. М.С. Сургая»		К	
С.п.	0				
	600 000,00			600 000,00	
	600 000,00			600 000,00	
С.к.	0				

Таблиця 2.3

Розрахунки за рахунком 26,2

Д		26,2 ДП «Мирноградвугілля»		К	
С.п.	0				
	3 400 000,00			3 400 000,00	
	3 400 000,00			3 400 000,00	
С.к.	0				

За допомогою аналітичних рахунків ТОВ «ДРАГРЕМ» має змогу здійснювати детальний контроль за окремими видами показників в залежності від їх місця розташування, джерел утворення, якісними характеристиками та іншими видами розподілу.

Облік готової продукції ведуть на синтетичному рахунку 26 «Готова продукція». Цей рахунок призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух сільськогосподарської продукції. Сільськогосподарська продукція оприбутковується за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. За дебетом рахунку 26 "Готова продукція" відображається надходження готової продукції власного виробництва за

фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю. За кредитом відображають її списання [18].

Таблиця 2.4

Господарські операції ТОВ «ДРАГРЕМ» з обліку готової продукції

№	Господарські операції	Дебет	Кредит
1	Списано сировину й матеріали у виробництво:		
	- Джгут	23	201
	- Дріт ПВ-3*25	23	201
	- Дріт ПВ-3*50	23	201
	- Емаль ПФ-115	23	201
	- Запобіжник	23	201
	- Контактор вакуумний 125 ампер	23	201
	- Метизні вироби	23	201
	- Накінечник мідний 50 мм.	23	201
	- Трансформатор ОСВР-1140/660/18/36/110	23	201
2	Нараховано заробітну плату робітникам виробництва	23	661
3	Начислено ЄСВ з заробітної плати робітників виробництва	23	651
4	Відображено вартість за надані послуги від субпідрядників	91	631
5	Списано сировину й матеріали на загальновиробничі витрати	91	201
6	Списано загальновиробничі витрати у виробництво	23	91
7	Оприбутковано готову продукція з виробництва за виробничою собівартістю	26	23
8	Списано собівартість реалізованої готової продукції	901	26
9	Відвантажено готову продукцію покупцям	361	701
10	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ	701	641
11	Списано чистий дохід на фінансовий результат	701	791
12	Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	701	791

Відображення фактичної виробничої собівартості здійснюється на рахунку 23 «Виробництво». За дебетом відображають списання матеріалі, сировини на потреби виробництва. За кредитом списують виробничу собівартість.

Для обліку собівартості реалізованої продукції, робіт, послуг використовують рахунок 90 «Собівартість реалізації».

За дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактична собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), страхові виплати відповідно до договорів страхування, за кредитом - списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати». За дебетом цього рахунку підприємства, які здійснюють діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, відображають створення (формування) забезпечення призового фонду (резерву виплат) і резерву, що покриває суму джек-поту, не забезпечену сплатою участі у лотереї [18].

Склад рахунку 90:

- 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»
- 902 «Собівартість реалізованих товарів»
- 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг»
- 904 «Страхові виплати»

Для відображення доходу від реалізації використовують синтетичний рахунок 70. Рахунок 70 «Доходи від реалізації» призначено для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості, доходів від страхової діяльності, про доходи від грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу [18].

2.4. Напрями удосконалення методики та організації обліку готової продукції

Одною з основних проблем підприємства є розрахунки з покупцям за відпущеною їм продукцією. В основному підприємство використовує після оплати для отримання грошей від покупців. Що призводить до збільшення дебіторської заборгованості та зменшення грошових коштів. Було б краще використовувати попередню плату або визначити більш вигідні умови оплати договору для обох сторін по розрахункам з покупцями з якими підприємство має давні ділові

відносини. Існує проблема обліку готової продукції стосовно плати за отриману продукцію, виконані роботи та надані послуги. Адже майже кожному підприємству доводиться продавати продукцію чи виконану роботу з відстрочкою платежу та боротися з неплатежами. Підприємству необхідно знати, які юридичні засоби використовувати для отримання своїх грошей, як правильно організувати роботу зі стягнення дебіторської заборгованості [33].

Облік готової продукції здійснюється у первинних документах. Тому рекомендовано формувати реєстри, які містять у собі документи по реалізації готової продукції. Це дає змогу підприємству здійснювати контроль за реалізацією продукції за окремими видами, покупцями, субпідрядниками.

Не менш важливим є ведення управлінського обліку. ТОВ «ДРАГРЕМ» значну увагу приділяє управлінському обліку дебіторської та кредиторської заборгованості. Для удосконалення обліку необхідно приділяти увагу на готову продукцію та її собівартість.

У зв'язку з тим, що відхилення фактичної виробничої собівартості продукції, яка випущена з виробництва визначається наприкінці місяця необхідне ведення обліку відхилень на окремих аналітичних рахунках.

Для удосконалення обліку слід прислухатись до рекомендацій Вороніна В. Л., Черниш В. В. Якщо фактична собівартість готової продукції виявиться вищою, ніж її вартість за обліковими цінами, то додатково слід сформувати запис: Дт 261 «Готова продукція за обліковими цінами» - Кт 262 "Відхилення фактичної виробничої собівартості готовою продукції від облікової ціни". При від'ємному значенні відхилення запис на рахунках обліку буде зворотнім: Дт 262 «Відхилення фактичної виробничої собівартості готової продукції від облікової ціни» - Кт 261 «Готова продукція за обліковими цінами» [34].

Висновки за розділом 2

Дослідження методики та організації обліку готової продукції дозволило зробити наступні висновки:

1. Облікова політика – це система заходів та методів ведення бухгалтерського обліку відповідно до специфіки діяльності підприємства.
2. При формуванні облікової політики необхідно дотримувати таких правил: законність документів відповідно чинного законодавства, відповідність облікової політики згідно з специфікою діяльності та об'єднаність.
3. Основними документами відображення руху готової продукції є
 - акти виконаних робіт, наданих послуг;
 - акти приймання-передачі;
 - рахунок фактура;
 - прибуткові та видаткові ордери;
 - платіжні доручення;
 - накладні (накладні-вимоги, товаро-транспортні накладні, податкові накладні і т.д.);
 - головна книга;
 - реєстри документів;
 - журнали-ордери;
4. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції ведуть на рахунку 26 «Готова продукція»
5. Рахунки поділяються на: рахунки першого порядку, як рахунок 26 «Готова продукція»; рахунки другого порядку до яких відносять субрахунки; рахунки третього порядку – це аналітичні рахунки як 26,1.
6. Для списання собівартості реалізованої продукції використовують рахунок 901 «Собівартість реалізації».

7. Для відображення прибутку від реалізації готової продукції використовують рахунок 701 «Доходи від реалізації»
8. Для удосконалення обліку підприємство використовує електронні системи як: М.Е.Дос та 1С Бухгалтерія. 1С Бухгалтерія призначена для легшого здійснення бухгалтерського обліку, а М.Е.Дос для складання звітності та зручного документообігу.
9. ТОВ «ДРАГРЕМ» має проблеми з розрахунками з покупцями та замовниками, що призвело до збільшення дебіторської заборгованості та зменшенню грошових коштів.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ДРАГРЕМ»

3.1 Загальна характеристика системи внутрішнього контролю ТОВ «ДРАГРЕМ»

Ефективне функціонування підприємства передбачає наявність системи внутрішнього контролю який забезпечує внутрішніх користувачів інформацією про стан майна підприємства, за допомогою якої приймаються управлінські рішення. Контроль дає змогу оцінити ситуацію на підприємстві, зробити висновки по цій інформації, дає напрямки удосконалення обліку та вирішення питань, які негативно впливають на діяльність підприємства.

Є досить багато трактувань поняття внутрішнього контролю, тому слід ознайомитись з дослідженнями різних вчених у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Визначення сутності внутрішнього контролю

Автор	Визначення терміну
Андреев В.Д.[35]	Система контролю, яка організована на суб'єкті господарювання в інтересах його власників (або керівництва) та яка регламентована внутрішніми документами. Внутрішній аудит являє собою незалежну компетентну оцінку фінансово-господарської та управлінської діяльності, яка здійснюється в самій організації, яка заснована на системному науково обґрунтованому процесі об'єктивного збору, аналізу і оцінки свідчень про економічні заходи та події з метою встановлення ступеню відповідності їх встановленим критеріям ефективності роботи, прогнозу майбутнього розвитку, розробки рекомендацій та порад.
Бурцев В.В.[36]	Внутрішній аудит – регламентована внутрішніми документами організації діяльність за контролем складових управління та різноманітних аспектів функціонування організації, яка здійснюється представниками спеціального контрольного органу в рамках допомоги органам управління організації (зборам засновників, спостережній раді, раді директорів, виконавчому органу)
Робертсон Дж.[37]	Внутрішній аудит – незалежна оцінка всередині організації для перевірки та визначення ефективності її діяльності
Пшенична А.Ж. [38]	Внутрішній аудит дає оцінку контрольним процедурам та механізму внутрішнього контролю

Отже внутрішній контроль – це незалежна система заходів, яка забезпечує спостереження за діяльністю підприємства, виявлення та усунення негативних факторів для досягнення поставлених цілей.

За думкою С.І. Жмінько, О.І. Швирьова та М.Ф. Сафонова: «внутрішній аудит – сьогодні це не просто модно, а сувора необхідність, оскільки діяльність компаній, які інтегрують світові економічні процеси, повинна відповідати світовим стандартам та вимогам» [39].

Завданнями системи внутрішнього контролю ТОВ «ДРАГРЕМ» є:

- перевірка правильності оформлення бухгалтерських документів;
 - перевірка правильності складання договорів та їх виконання;
 - перевірка стану майна, її оцінки та ефективність використання ресурсів підприємства;
 - перевірка сплати податків до контролюючих органів;
 - контроль за складанням фінансової звітності;
 - пропозиції покращення стану підприємства;
 - розробка контролюючих заходів щодо усунення виявлених проблем.
- надання інформації щодо фінансового стану підприємства.

Основною відмінністю внутрішнього контролю від зовнішнього є те, що він незалежний. Тобто підприємство самостійно відповідає за його здійснення, за обрані методики та результати виконання. Організацією внутрішнього контролю займається керівник підприємства з допомогою головного бухгалтера.

Внутрішній та зовнішній контроль пов'язані між собою, тому що об'єкти перевірки однакові, але методи, які застосовують аудитором значно відрізняються від внутрішнього контролю. Споживачами інформації, яка отримана у результаті внутрішнього контролю є внутрішні споживачі, в той час як зовнішня перевірка забезпечує інформацією зовнішніх користувачів (інвестори, державні органи влади, контрагенти). Внутрішній контроль здійснюється на підставі методів, які підприємство обрало відповідно

специфіки підприємства, а зовнішній контроль виконують згідно з Міжнародними стандартами аудиту.

Рис. 3.1 Етапи проведення внутрішнього контролю на ТОВ «ДРАГРЕМ»

Одною з основних цілей внутрішнього контролю є перевірка дотримання працівниками підприємства своїх зобов'язань, які на них покладено керівництвом.

Метою такої перевірки є:

- перевірка правильності складання бухгалтерських документів, фінансової звітності;
- уникнення шахрайства з боку працівників;
- чи складені документи відповідно до законодавства.
- Для ефективного контролю необхідні джерела інформації про стан підприємства. Такими джерелами є:

- нормативно-правові акти, які регулюють обліковий процес;
- законодавчі акти, які відповідають за регулювання бухгалтерського обліку;
- наказ про облікову політику;
- акти виконаних робіт, наданих послуг;
- акти приймання-передачі;
- рахунок фактура;
- прибуткові та видаткові ордери;
- платіжні доручення;
- накладні (накладні-вимоги, товаро-транспортні накладні, податкові накладні і т.д.);
- головна книга;
- реєстри документів;
- журнали-ордери;
- акти інвентаризацій.

Для підприємств з власним виробництвом, які виробляють, зберігають на складах та реалізують готову продукцію необхідно здійснювати інвентарні перевірки. Інвентаризація є важливим процесом, який забезпечує внутрішніх користувачів інформацією про стан запасів, їх кількість та якість.

Здійснення інвентаризації на підприємстві здійснюється за ініціативи керівника, який затверджує наказ про здійснення інвентаризації та визначає склад інвентаризаційної комісії до якої входять: керівник, головний бухгалтер та матеріально-відповідальна особа.

Результати інвентаризації потрібно відобразити у відповідних документах, тому використовують такі документи:

- порівняльні відомості;
- акт інвентаризації;
- бланки інвентаризаційного опису.

В цих документах вказується найменування продукції, кількість у натуральних одиницях. Після чого ці документи підписує кожний член інвентаризаційної комісії.

У разі виявлення лишків готової продукції їх списують на фінансовий результат підприємства. Псування або нестача готової продукції на складі списується на собівартість реалізованої готової продукції.

Інвентаризація на підприємстві надає можливість здійснювати контроль за станом діяльності підприємства, знаходити порушення та джерела їх утворення, а також працівників, які були винуватцями.

3.2. Методика аудиту готової продукції

Першим етапом проведення аудиту є складання програми і плану аудиту з метою визначення об'єктів перевірки та які методи необхідно використовувати. На етапі планування визначають цілі перевірки, які аудиторські прийоми слід використовувати, матеріально-відповідальних осіб. Для внутрішнього аудиту підприємства створюють спеціальні аудиторські підрозділи. Якщо ж такого підрозділу немає, у такому разі внутрішній аудит проводиться бухгалтерським та юридичним відділом, як у випадку з ТОВ «ДРАГРЕМ». Особливо треба розподілити зобов'язання між особами виконуючими перевірку, щоб зазначити, які особи відповідають за окрему ділянку аудиту.

Основними завданнями внутрішнього аудиту готової продукції є:

порівняння фактичної наявності готової продукції з інформацією, яка зазначена у документах;

- перевірка правильності відображення руху готової продукції (відпуск з виробництва, оприбуткування на склад, реалізація покупцям або замовникам та споживання для власних потреб);

- контроль за відображенням в обліку готової продукції та її виробництва;

- інвентаризація готової продукції;

- правильність формування собівартості та визначення прямих і непрямих витрат;

- перевірка документообігу;
- перевірка синтетичного та аналітичного обліку готової продукції;
- відображення готової продукції та її собівартості у фінансовій звітності.

В залежності від цілей аудиту затверджена аудиторська комісія повинна визначити методичні прийоми, які будуть використовувати при перевірці. В залежності від часу проведення розрізняють попередній контроль, поточний та подальший. Також він може бути фактичним, документальним, комбінованим, службовим розслідуванням. Документальна перевірка у свою чергу поділяється на перевірку за формою, за змістом, арифметична, зустрічна та за хронологією. Комісія самостійно визначає методи перевірки підлаштовуючись під свої потреби.

Першим на що слід звернути увагу при аудиті готової продукції це інвентаризація. Необхідно взяти данні попереднього проведення інвентаризації, у разі необхідності, здійснити інвентаризації у процесі перевірки. Комісія перевіряє правильність проведення інвентаризації, якість продукції, кількість, умови зберігання. За результатами аналізу попередніх проведених інвентаризацій аудитор: - визначає відповідність порядку проведення інвентаризації готової продукції відповідно до чинного законодавства та наказу про облікову політику; - аналізує порушення, помилки при організації обліку готової продукції на складі та у бухгалтерії, які виявлені у ході інвентаризації; - визначає та аналізує причини виявлених помилок, порушень та порядок їх усунення; - робить висновки про організацію бухгалтерського обліку готової продукції та обліку на складі; - за результатами аналізу виявляє проблемні аспекти обліку; - планує аудиторські процедури відповідно до отриманих результатів [40].

Окрім інвентаризації комісія використовує метод огляду та обстеження. Метод огляду передбачає з'ясування умов зберігання готової продукції та документації пов'язаною з нею. Обстеження ж дає змогу оцінити умови зберігання та ознайомлення з документами.

Для аудиту правильності відображення руху готової продукції необхідні джерела інформації на основі якої аудитор зробить висновки. Джерелами інформації аудиту готової продукції є: наказ про облікову політику, баланс, звіт про фінансові результати, журнал №5, дані інвентаризації, первинні документи відпуску готової продукції зі складу, банківські виписки руху коштів на поточному рахунку, касові звіти з прикладеними прибутково-видатковими документами в оплату рахунків, платіжні доручення на оплату відвантаженої продукції [41].

Слід звернути увагу на такі документи:

- акти виконаних робіт, наданих послуг;
- акти приймання-передачі;
- рахунок фактура;
- прибуткові та видаткові ордери;
- платіжні доручення;
- накладні-вимоги;
- товаро-транспортні накладні;
- податкові накладні.

На даному етапі перевірки для ефективного контролю використовують метод зустрічної перевірки, який забезпечує порівняння даних підприємства з даними замовників, покупців та субпідрядників. Також на цьому етапі проводять перевірку за змістом та арифметичну. Для зручності перевірки беруть до уваги реєстри документів рух готової продукції.

При перевірці обліку відвантаження та реалізації продукції аудитор звертає увагу на:

- чи укладені договори на постачання готової продукції і правильність їхнього оформлення;
- чи правильно оформлені документи на відвантаження продукції;
- чи правильно оформлені ціни на відвантажену продукцію;

-чи правильно установлені відпускні ціни з урахуванням оплати витрат по доставці продукції від постачальника до покупця відповідно до укладеного договору постачання;

-чи вчасно пред'являлися в банк платіжні вимоги- доручення за відвантаженою продукцією

-чи правильно оформлені документи по відпуску продукції, якщо продукція відпускається безпосередньо зі складу постачальника;

-чи правильно організований складський облік готової продукції;

-чи правильно ведеться аналітичний і синтетичний облік відвантаження і реалізації продукції [42].

При аудиті операцій з продажу використовується такий набір контрольних пунктів: - зв'язок зі споживачами в період замовлення продукту; - ціноутворення; - виконання певних умов продажу; - видача товару споживачеві (здійснення робіт, надання послуг); - розрахунки зі споживачами; - відображення в обліку операцій з переміщення і реалізації товару; - контроль дебіторської заборгованості [43].

Перед реалізацією продукції підприємство проводить іспити обладнання. Це обумовлено тим, що підприємство реалізує продукцію, яка використовується у небезпечних умовах, тому важливо, щоб вона поставлялась згідно стандартів України і якість була на вищому рівні.

У разі виявлення порушень або нестачі комісія робить опитування винних працівників. В залежності від рівня порушення комісія притягує працівників до відповідальності. Покаранням може бути як стягнення штрафу із заробітної плати, так і звільнення, якщо порушення значно вплинуло на позитивні показники діяльності.

Аудитору також слід перевірити дотримання на підприємстві контрольнопропускного режиму, вибірково зіставляючи за даними пропусків найменування і кількість продукції та тари, що були вивезені з підприємства з відповідними показниками рахунків-фактур та іншими вантажними документами. За необхідності аудитор повинен особисто провести раптову 51

перевірку вантажів, що відправляються з підприємства, зокрема установити відповідність (невідповідність) показників супровідних товарно-транспортних документів фактичної кількості та асортименту вантажу в транспортному засобі, а також перевірити комплектність продукції, її упаковку, тару тощо. Організація такого контролю дозволяє попередити випадки розкрадання готової продукції засобом надлишкового вкладення її в тару. Ефективним засобом виявлення приписок в обсягах продукції, яка була відвантажена, є зіставлення даних рахунків фактур з даними про завантаженість транспортних засобів, якими відправлено цю продукцію [44, с. 76].

Аудит готової продукції також передбачає перевірку виробництва. Комісія має змогу здійснити виробничий експеримент за допомогою якого визначається правильність списання витрат на собівартість, перевірка технологій виробництва. Можливо за допомогою експерименту підприємство матиме шанс мінімізувати свої витрати. Особливу увагу необхідно звернути на:

- чи правильно оформлено передачу сировини і матеріалів у виробництво;
- правильність розподілу та списання загальновиробничих витрат;
- формування собівартості;
- оцінка запасів згідно облікової політики;
- списання готової продукції за фактичною собівартістю;
- списання собівартості на фінансовий результат.

Кінцевим етапом перевірки є складання звіту перевірки. Так як внутрішній аудит не має регламентованої інструкції проведення та форм звітних документів. Тому аудитор складає звіт у довільній формі. Складається у двох примірниках. Один примірник орієнтовано на керівництво, а інший для бухгалтерії. У звіті зазначається факти порушення та доказами, з зазначенням винних осіб або факторів, які на це вплинули. Звіт повинен містити способи вирішення порушень та буди зрозумілим.

3.3 Факторний аналіз та моделювання ефективного використання готової продукції

Оскільки реалізована готова продукція, надані роботи, послуги - основні джерела формування прибутку підприємства, тому важливо виявити їх залежність від різних факторів та оцінити їх вплив на діяльність підприємства.

За допомогою даних таблиці 3. визначається забезпечення підприємства трудовими ресурсами, сировиною й матеріалами та наскільки ефективно підприємство використовує їх.

Таблиця 3.1

Дані для проведення факторного аналізу готової продукції ТОВ

«ДРАГРЕМ»

№	Показники	Рік		Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)
		2019	2020		
1	Обсяг виробленої продукції, робіт та послуг (тис.грн.)	5 420,43	48 243,05	42 822,62	890
2	Середня чисельність працівників (осіб)	22	45	23,00	204,55
3	Середня кількість відпрацьованих днів одним працівником за рік (днів)	196	242	46,00	123,47
4	Середня тривалість робочого дня (год.)	8	8	-	100
5	Середньорічна продуктивність праці одного працівника (тис.грн.)	246,38	1 072,06	825,68	435,12
6	Середньоденна продуктивність праці одного працівника (тис.грн.)	1,25	4,43	3,18	354,4
7	Середньогодинна продуктивність праці одного працівника (тис.грн.)	0,157	0,55	0,393	350,31
8	Вартість витрачених матеріалів (тис.грн.)	4 336,34	33 770,28	29 433,94	778,77
9	Матеріаломісткість (грн.)	0,8	0,7	-0,10	87,5

Згідно даних таблиці 3.1 підприємство у поточному році значно збільшило обсяг виробленої продукції (робіт, послуг) у порівнянні з попереднім роком, абсолютне відхилення якого склало 42 822,62 тис.грн., а відносне 890%. Майже всі показники збільшились у поточному році, окрім матеріаломісткості, яка зменшилась на 0,10 грн.

Детальніше дослідити фактори впливу дає можливість формули для проведення факторного аналізу обсягу виробництва продукції за допомогою методичних вказівок Іванова Л.Б., Ющенко Н.Л [49].

Розкриття показників формул:

- Q – обсяг виробленої продукції, робіт, послуг;
- ЧР – середньооблікова чисельність працівників;
- ПП_{річ} – середньорічна продуктивність праці одного працівника;
- Д – середня кількість відпрацьованих днів одним працівником за рік;
- ПП_{ден} – середньоденна продуктивність праці одного працівника;
- Т – середня тривалість робочого дня;
- ПП_{год} – середньогодинна продуктивність праці одного працівника;
- Q¹, Q², Q³ – перший, другий та третій умовні показники;
- МВ – матеріальні витрати;
- ММ – матеріаломісткість.

За допомогою різних факторних моделей, на основі таблиці 3.1. маємо можливість здійснити розрахунки.

Факторне моделювання №1:

$$Q = \text{ЧР} * \text{ПП}_{\text{річ}}$$

Розрахунок за 2019 рік: $Q = 22 * 246,38 = 5420,36$

Розрахунок за 2020 рік: $Q = 45 * 1072,06 = 48242,7$

Для цього розрахунку застосовується метод скоригованого показника.

1. Розрахунок скоригованого показника:

$$Q^{\text{СК}} = \text{ЧР}_1 * \text{ПП}_{\text{річ } 0}$$

$$Q^{\text{СК}} = 45 * 246,38 = 11087,1$$

2. Розрахунок впливу зміни середньооблікової чисельності працівників на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{\text{ЧР}} = Q^{\text{СК}} - Q_0$$

$$\Delta Q_{\text{ЧР}} = 11087,1 - 5420,36 = 5666,74$$

3. Розрахунок впливу зміни продуктивності праці одного працівника на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{\text{ППріч}} = Q_1 - Q^{\text{СК}},$$

$$\Delta Q_{\text{ППріч}} = 48243,05 - 5420,36 = 42822,69$$

Факторне моделювання №2:

$$Q = \text{ЧР} * \text{Д} * \text{ПП}_{\text{ден}}$$

Розрахунок за 2019 рік: $Q = 22 * 196 * 1,25 = 5390$

Розрахунок за 2020 рік: $Q = 45 * 242 * 4,43 = 48242,7$

Для цього розрахунку застосовується метод абсолютних різниць.

1. Розрахунок впливу зміни середньооблікової чисельності працівників на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{\text{ЧР}} = (\text{ЧР}_1 - \text{ЧР}_0) * \text{Д}_0 * \text{ПП}_{\text{ден.0}}$$

$$\Delta Q_{\text{ЧР}} = (45 - 22) * 196 * 1,25 = 5635$$

2. Розрахунок впливу зміни середньої кількості відпрацьованих днів одним працівником за рік на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{\text{Д}} = \text{ЧР}_1 * (\text{Д}_1 - \text{Д}_0) * \text{ПП}_{\text{ден.0}}$$

$$\Delta Q_{\text{Д}} = 45 * (242 - 196) * 1,25 = 2587,5$$

3. Розрахунок впливу зміни середньоденної продуктивності праці одного працівника на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{\text{ППден}} = \text{ЧР}_1 * \text{Д}_1 * (\text{ПП}_{\text{ден.1}} - \text{ПП}_{\text{ден.0}})$$

$$\Delta Q_{\text{ППден}} = 45 * 242 * (4,43 - 1,25) = 34630,2$$

Факторне моделювання №3:

$$Q = \text{ЧР} * \text{Д} * \text{Т} * \text{ПП}_{\text{год}}$$

Розрахунок за 2019 рік: $Q = 22 * 196 * 8 * 0,157 = 5415,87$

Розрахунок за 2020 рік: $Q = 45 * 242 * 8 * 0,55 = 47916$

Для цього розрахунку застосовується метод ланцюгових підстановок.

1. Розрахунок умовних показників:

$$Q^1 = ЧР_1 * Д_0 * Т_0 * ПП_{год0};$$

$$Q^2 = ЧР_1 * Д_1 * Т_0 * ПП_{год0};$$

$$Q^3 = ЧР_1 * Д_1 * Т_1 * ПП_{год0}$$

$$Q^1 = 45 * 196 * 8 * 0,157 = 11077,92$$

$$Q^2 = 45 * 242 * 8 * 0,157 = 13677,84$$

$$Q^3 = 45 * 242 * 8 * 0,157 = 13677,84$$

2. Розрахунок впливу зміни середньооблікової чисельності працівників на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{ЧР} = Q^1 - Q_0$$

$$\Delta Q_{ЧР} = 13677,84 - 5420,43 = 8257,41$$

3. Розрахунок впливу зміни середньої кількості відпрацьованих днів одним працівником за рік на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{Д} = Q^2 - Q^1,$$

$$\Delta Q_{Д} = 13677,84 - 11077,92 = 2599,92$$

4. Розрахунок впливу зміни середньої тривалості робочого дня на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{Т} = Q^3 - Q^2,$$

$$\Delta Q_{Т} = 13677,84 - 13677,84 = 0$$

5. Розрахунок впливу зміни середньогодинної продуктивності праці одного працівника на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{ПП_{год}} = Q_1 - Q^3,$$

$$\Delta Q_{ПП_{год}} = 48\,243,05 - 13677,84 = 34565,21$$

Факторне моделювання № 4

$$Q = МВ / ММ$$

Розрахунок за 2019 рік: $Q = 4336,34 / 0,8 = 5420,42$

Розрахунок за 2019 рік: $Q = 33770,28 / 0,7 = 48243,25$

Для цього розрахунку застосовується метод скоригованого показника.

Розрахунок скоригованого показника:

$$Q^{СК} = МВ_1 / ММ_0$$

$$Q^{ck} = 33770,28 / 0,8 = 42212,85$$

1. Розрахунок впливу зміни матеріальних витрат на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{MB} = Q^{ck} - Q_0$$

$$\Delta Q_{MB} = 42212,85 - 5420,43 = 36792,42$$

2. Розрахунок впливу зміни матеріаломісткості продукції на зміну обсягу виробництва продукції:

$$\Delta Q_{MM} = Q_1 - Q^{ck}$$

$$\Delta Q_{MM} = 48243,05 - 42212,85 = 6030,2$$

Здійснивши факторне моделювання складається узагальнююча таблиця впливу факторів на зміну обсягу виробництва готової продукції.

Таблиця 3.2

Узагальнення розрахунків впливу факторів на виробництво готової продукції

№	Показники зміни	Вплив (тис.грн.)
1	Зміна середньої чисельності працівників	5 666,74
2	Зміна середньої кількості відпрацьованих днів одним працівником за рік	2 587,5
3	Зміна середньорічної продуктивності праці одного працівника	42 822,69
4	Зміна середньоденної продуктивності праці одного працівника	34 630,2
5	Зміна середньогодинної продуктивності праці одного працівника	34 565,21
6	Зміна вартості витрачених матеріалів	36 792,42
7	Зміна матеріаломісткості	6 030,2

Здійснивши факторний аналіз виробництва готової продукції не було виявлено факторів, які негативно впливають на випуск готової продукції. За результатами таблиці 3.2 показник зміни середньорічної продуктивності праці одного працівника значніше інших позитивно впливає на випуск продукції. Найменше впливає на показники випуску продукції зміна середньої кількості відпрацьованих днів одним працівником за рік. ТОВ «ДРАГРЕМ» збільшило показники обсягу виробленої продукції, кількість працівників. Підприємство ефективно використовує трудові ресурси та сировину й матеріали.

3.4 Напрями вдосконалення аналізу та внутрішнього аудиту готової продукції.

Не кожен керівник створює на своєму підприємстві спеціальні відділи, які займаються аудиторськими перевірками, а також слідкують за діяльністю підприємства, як у випадку з ТОВ «ДРАГРЕМ». Досить велика частина підприємців покладає аудиторську перевірку на бухгалтерський, економічний та юридичні відділи. Для ефективної діяльності керівник повинен звернути увагу на створення такого відділу. По перше, використання вищезазначених відділів покладає ще більше обов'язків на працівників, що негативно впливає на їх результати праці, оскільки працівник витрачає чимало часу для здійснення перевірки. По друге, аудиторські відділи на підприємствах потрібні, тому що аудиторська перевірка направлена на виявлення помилок та порушень здійснених працівниками бухгалтерії. І у ході перевірки працівник бухгалтерського відділу має можливість скрити факти порушення. А аудитор у свою чергу контролює бухгалтерський, економічний та юридичний процес.

Скоріш за всього, це обумовлено тим, що кожен підприємець має можливість використання аудиторських послуг від сторонніх організацій без створення відповідного відділу. Керівництво підприємства зацікавлене у створенні аудиторського відділу, через те що самостійно контролює його і є можливість аудиторського моніторингу за показниками підприємства у процесі діяльності, що перевагу підприємству у швидкому виправленню помилок, а у разі необхідності удосконалити облік виробництва і реалізації готової продукції.

Автоматизація аудиторської перевірки є не менш важливим процесом. Це значно покращить ефективність проведення аудиту, а також зменшить затрачений час на його виконання. Аудиторські перевірки можуть тривати від декількох годин до двох або трьох тижнів, в залежності від об'єму інформації, яку треба дослідити. Автоматизація у свою чергу дасть аудитору значно зменшити тривалість перевірки, що дає змогу підприємству швидко знаходити порушення та оперативно виправляти їх. Система контролю є об'єктивною

необхідністю для подальшої розробки збалансованої системи загального аналізу ефективності діяльності та впливу на найважливіші показники діяльності підприємств, для вивчення різноманітних аспектів покращення показників діяльності, визначення оптимальних варіантів реалізації рішень, оперативного корегування параметрів та підтримки стратегічних рішень [47].

Рекомендовано організувати здійснення аудиту на ТОВ «ДРАГРЕМ». Підприємство зовсім немає організації проведення аудиту, що призводить до збільшення затраченого часу на планування і складання програми аудиту. При наявності організаційного внутрішнього регламенту проведення аудиту комісія чітко буде знати на які факти слід звертати увагу при обстеженні об'єкта. Необхідно визначити, які методи слід використовувати у ході того або іншого об'єкту аудиторської перевірки.

Слід звернути увагу на основні проблемами при організації та веденні обліку запасів можуть бути і які досить часто виникають на ТОВ «ДРАГРЕМ»:

- відсутність необхідних реквізитів в первинних документах з обліку запасів, що ставить під сумнів правдивість та достовірність інформації, що в них відображена;

- порушення строків проведення інвентаризації, що ставить під сумнів факт наявності запасів на підприємстві;

- порушення норм списання запасів, що тягне за собою завищення витрат підприємства; порушення порядку відшкодування витрат та випадків крадіжок матеріально-відповідальними особами, що призводить до відображення неправильної суми витрат [48].

Для удосконалення аудиту готової продукції рекомендовано проводити поточний аудит для контролю за підприємством у процесі діяльності. Необхідно збільшити кількість аудиторських перевірок за рік. Тому що ТОВ «ДРАГРЕМ» проводить перевірки у разі необхідності, що є недостатнім для якісного контролю. Підприємство не має планового проведення аудиту, окрім інвентаризації, яка здійснюється досить часто.

Висновки за розділом 3

Дослідження аналізу та внутрішнього аудиту готової продукції дозволило зробити наступні висновки:

1. За проведення внутрішнього аудиту відповідає аудиторська комісія, яка складається з працівників бухгалтерії та юридичного відділу.

2. До основних завдань аудиту належать:

- порівняння фактичної наявності готової продукції з інформацією, яка зазначена у документах;

- перевірка правильності відображення руху готової продукції (відпуск з виробництва, оприбуткування на склад, реалізація покупцям або замовникам та споживання для власних потреб);

- контроль за відображенням в обліку готової продукції та її виробництва;

- інвентаризація готової продукції;

- правильність формування собівартості та визначення прямих і непрямих витрат;

- перевірка документообігу;

- перевірка синтетичного та аналітичного обліку готової продукції;

- відображення готової продукції та її собівартості у фінансовій звітності.

1. Основною відмінністю внутрішнього контролю від зовнішнього є незалежність першого, тобто підприємство самостійно вирішує як його проводити та які методи використовувати.

2. Основним видом на ТОВ «ДРАГРЕМ» перевірки готової продукції є інвентаризація, що є недостатнім для ефективного контролю

3. При виявленні лишків продукції їх списують на фінансовий результат підприємства.

4. Основними завданнями внутрішнього аудиту готової продукції є:

- порівняння фактичної наявності готової продукції з інформацією, яка зазначена у документах;

- перевірка правильності відображення руху готової продукції (відпуск з виробництва, оприбуткування на склад, реалізація покупцям або замовникам та споживання для власних потреб);

- контроль за відображенням в обліку готової продукції та її виробництва;

- інвентаризація готової продукції;

- правильність формування собівартості та визначення прямих і непрямих витрат;

- перевірка документообігу;

- перевірка синтетичного та аналітичного обліку готової продукції;

- відображення готової продукції та її собівартості у фінансовій звітності.

5. При перевірці відвантаженої продукції комісія звертає увагу на договори підприємства (чи виконані всі умови договору, правильно був складені договори та порівнянні зазначеної з документами руху продукції).

6. Для підвищення якості продукції підприємство здійснює сурові іспити обладнання за допомогою субпідрядників. Тому слід звернути увагу на документообіг з субпідрядниками.

7. Перевірка виробництва готової продукції є важливим процесом. Чи правильно відпущені матеріали у виробництво, чи правильно здійснено оцінку запасів та формування собівартості.

8. Факторний аналіз обсягу випуску готової продукції показав, що підприємство не має негативних факторів впливу зі сторони працівників.

ВИСНОВКИ

Здійснивши дослідження діяльності ТОВ «ДРАГРЕМ» зрозуміло, що готова продукція є важливим компонентом для підприємства. Тому що продукція є головним показником формування доходу підприємства.

Згідно з дослідженнями підприємство займається виробом метизних виробів, додаткових деталей для основного продукту та здійснення капітальних ремонтів, надання послуг для гірничо-шахтного обладнання. Для виробництва продукції, надання послуг, у разі необхідності, підприємство залучає субпідрядників для завершення технологічного процесу. Тому впровадження новітньої та ефективної організації обліку, аналізу та аудиту готової продукції є необхідним для подальшого розвитку.

У ході дослідження було зроблено аналіз підприємства, а саме вертикальний, горизонтальний та факторні аналізи, визначено ліквідність підприємства за 2019 і 2020 роки. Згідно здійсненого аналізу показники підприємства значно покращились, хоча й за 2020 рік було значне збільшення дебіторської заборгованості та зменшення грошових коштів. Що може призвести до гіршого становища у разі безнадійної дебіторської заборгованості. Факторний аналіз показав, що підприємство не має негативного впливу на результати своєї діяльності.

Аналіз внутрішнього контролю ТОВ «ДРАГРЕМ» свідчить про відсутність ефективного контролю за діяльністю підприємства. Окрім інвентаризації та правильності документального оформлення руху продукції підприємство не проводить додаткових заходів, що може призвести до негативних наслідків.

Згідно цієї роботи, підприємству слід вдосконалювати свою систему обліку та внутрішнього контролю для отримання керівництвом правдивої інформації про підприємство. Удосконалення обліку, аналізу та внутрішнього аудиту готової продукції дасть підприємству можливість для підвищення своїх фінансових, економічних показників та отримання актуальної інформації про стан підприємства для прийняття управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підруч. К.: Алерта, 2006. 1080 с.
2. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: [підручник] 2016 р.
3. Ламискін І.А. Бухгалтерський облік: [підручник] 2000 р.
4. Бутинець Ф.Ф. Б26 Теорія бухгалтерського обліку: підручник [для студентів вузів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”].
5. Сопко В.В. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] с. 152 / URL: <http://fingal.com.Ua/content/view/780/35/1/3/>, (дата звернення: 24.11.2020)
6. Писаренко Т.М. Характеристика діючої методики організації обліку готової продукції. "Економічні науки". - Серія "Облік.
7. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Положення від 20.10.1999 № 246 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 10.11.2020).
8. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Положення від 31.12.1999 № 318 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 10.11.2020).
9. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Т.В., Чижевська Л.В. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник – 8-ме вид., перер. і доп. Житомир: Рута, 2009. 912 с.
10. Авершин Д.А. Класифікація результатів виробничого процесу та критерії їх визначення. Всеукраїнський наукововиробничий журнал “Сталий розвиток економіки”, 2010, 1: 65-71.
11. Бірюкова О.П. Облік реалізації готової продукції. Бухгалтерія у сільському господарстві. 2004, 19: 6–7.

12. Сук П.Л. Облік виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції в умовах ринку: методологія і практика : посібник, К.: 2007, 330 с.
13. Задоеенко Ж.В. Проблеми обліку та аналізу готової продукції та її реалізації. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015, 4: 981-984.
14. Осадча Г.Г., Темчишина Ю. Л., Насідзе Д. Облік готової продукції та його науково-методичні аспекти на сучасному промисловому підприємстві, 2017.
15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 16.07.1999 № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 14.11.2020).
16. Податковий кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 22.11.2020).
17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ, План від 09.12.2011 № 1591 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення: 22.11.2020).
18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція від 30.11.1999 № 291 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 22.11.2020).
19. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text> (дата звернення: 07.11.2020).
20. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон від 21.12.2017 № 2258-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 27.11.2020).
21. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Положення від 02.09.2014 № 879 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 27.11.2020).

22. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Положення від 07.02.2013 № 73 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 25.11.2020).

23. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Порядок від 22.01.1996 № 116 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text> (дата звернення: 14.11.2020).

24. Олександренко І.В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2014, 6: 419-426.

25. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. М.: Финансы и статистика, 1999. 768 с.

26. Данильченко В.О. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на ефективність фінансово-економічної діяльності підприємств гуртової торгівлі. Актуальні проблеми економіки, 2012, 1: 133-143.

27. Верига Ю.А. и др. Облікова політика підприємства, 2015.

28. Кірейцев Г.Г. Методологічні засади формування та розвитку національної системи бухгалтерського обліку в Україні Вісник ЖДТУ, 2010, 2: 103–108.

29. Зінченко О.В., Якименко А.І. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції. Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні. Київський національний університет технологій та дизайну, 2017.

30. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник, Харків, 2016.

31. Завгородній В.П., Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. К.: КНЕУ, 2000. 258 с.

32. Максимова В. Ф., Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік, 2012.

33. Голов С.Ф. Чи перешкоджає П(С)БО 16 «Витрати» економічній роботі на підприємстві? Бухгалтерський облік і аудит, 2011, 5: 3–10.

34. Вороніна В. Л., Черниш В. В. Шляхи вдосконалення обліку готової продукції : дис. – Економіка і підприємництво: теоретико–методологічні аспекти обліку, аналізу та контролю: збірник доповідей Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих учених та студентів, Полтава, 2013. 128 с.
35. Андреев В.Д. Практический аудит: справ. Пособ., М.: Экономика, 1994. 366 с.
36. Бурцев В.В. Внутренний аудит компании: вопросы организации и управления. Управление финансами предприятия, 2003, 4: 35-49.
37. Робертсон Дж. Аудит: [Пер. с англ.] Дж. Робертсон. – М.: KRMG, Аудиторская Фирма “Контакт” 1993. 496 с.
38. Пшенична А.Ж. Аудит: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 320 с.
39. Жминько С.И. Внутренний аудит, Ростов н/Д: Феникс, 2008. 316 с.
40. Редько А.Ю. Аудит в Україні: морфологія : [моногр.]. К. : ДП «Інформ.-аналіт. Агентство», 2008. 493 с.
41. Зінченко О.В., Гірічева Я. Є. Особливості методики аудиту готової продукції. Інфраструктура ринку, 2017.
42. Бондар М.І. Аудит в АПК: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003.
43. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. за ред. М.В. Кужельного. К.: АСК, 2001. 272 с.
44. Бондаренко М.М., Понікаров О.В., Попова Г.А.. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності / URL: <https://buklib.net/books/32021/>
45. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон від 09.07.2003 № 1058-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text> (дата звернення: 14.11.2020).
46. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз. 2003.
47. Петухова Т.О., Шамрай А. Є. Теоретичні основи розвитку внутрішнього аудиту підприємств: вісник економіки транспорту і промисловості. 2018, (62).

48. Демченко Т.А., Чвертко Л.А. Проблеми обліку виробничих запасів та напрями його удосконалення на підприємстві. Економічні горизонти. 2017, 1: 48-56.
49. Іванова Л.Б., Ющенко Н.Л.: методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи [для студентів економічних спеціальностей усіх форм навчання з дисципліни «Економічний аналіз»]. Чернігів ЧДТУ, 2004. 63 с.
50. Федосова Т.В. Бухгалтерский учет. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2007. 364 с.

Додаток А

Наукова економічна організація «Перспектива»

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ:
ОЦІНКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ВИРІШЕННЯ**

21 листопада 2020 року

м. Дніпро

Продовження додатку А

УДК 330.34(063)

П 78

Проблеми розвитку економіки: оцінка та перспективи вирішення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 21 листопада 2020 р.). – Дніпро: НО «Перспектива», 2020. – 156 с.

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми розвитку економіки: оцінка та перспективи вирішення». Розглядається загальні питання економічної теорії, фінансів та страхування, банківської справи, міжнародної економіки, менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності.

Призначений для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

УДК 330.34(063)

П 78

**Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників.
У збірнику максимально точно відображається орфографія і пунктуація,
запропонована учасниками.**

Продовження додатку А

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ	
ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ОБЛІКУ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	
АНЦИБОР М. С.	126
ОБЛІК І АУДИТ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	
ВАСЕЧКО Д. В.	128
ЗАХИСТ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	
ЗЯБЧЕНКОВА Г. В., СЛОБОДЯНИК А. О.	130
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
КОЛЕСНІКОВА А. Г.	134
АВТОМАТИЗАЦІЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	
СУРМА А. М.	138

Продовження додатку А

ОБЛІК І АУДИТ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

ВАСЕЧКО Д. В.

магістр

Національний технічний університет

«Дніпровська політехніка»,

м. Дніпро, Україна

Відображення в обліку та проведення внутрішнього аудиту виробництва і реалізації готової продукції є важливою частиною бухгалтерського обліку та аудиту. Важливість відображення правдивої інформації у бухгалтерському обліку обумовлена тим, що правильність розрахунку собівартості готової продукції, її оцінка при випуску з виробництва впливає на показники готової продукції. Показники ж готової продукції мають не менш важливу роль ніж інші показники, бо їх вплив значно змінює фінансові результати підприємства. Показники реалізованої продукції формують доходи підприємства.

Необхідно чітко розуміти сутність поняття готової продукції, її класифікацію для того, щоб правильно визначати, що це за готова продукція, яке її призначення. Готова продукція має досить велику класифікаційну структуру. Її розуміння дає змогу правильно розподілити запаси за видами.

Не менш важливим є нормативно-правове регулювання запасів. Основними законами та стандартами для регулювання обліку і аудиту виробництва та реалізації готової продукції є: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", Податковий кодекс України, План

Продовження додатку А

рахунків бухгалтерського обліку, Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти аудиту.

Всі ці закони та стандарти надають загальнотеоретичні засади того як формується інформація у обліку та фінансовій звітності, яким чином проводити аудиторські перевірки, визначення термінів, які зустрічаються у обліку, аудиті.

Облік готової продукції здійснюється на рахунку 26 «Готова продукція». За дебетом 26 рахунку відображається надходження готової продукції власного виробництва. Готова продукція відображається за фактичною виробничою собівартістю або за нормативною вартістю.[1, п. 9]. Для обліку виробництва використовують 23 рахунок.

За дебетом рахунку 23 відображаються прямі матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати і втрати від браку продукції (робіт, послуг) з технологічних причин, за кредитом — вартість фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом готової продукції (у дебет рахунків 26, 27), вартість виконаних робіт, послуг (у дебет рахунку 90), собівартість виготовлених у допоміжних (підсобних) виробництвах виробів, робіт, послуг (інструменту, енергії, ремонтно-транспортних послуг тощо). [2]

Щоб відобразити вибуття запасів, їх рух та здійснення контролю використовують такі документи:

- забірні картки (форми М-8 та М-9) використовуються, щоб оформлювати вибуття запасів, відпуск у виробництво;
- відпуск матеріалів понад установлений ліміт або при заміні матеріалів оформлюється актом-вимогою на заміну (додатковий відпуск) матеріалів (форма М-10);

Продовження додатку А

- накладна-вимога на відпуск матеріалів (форма № М-11) необхідна для відображення внутрішнього руху запасів, а також на власні підприємства, які знаходяться за територією підприємства.
- картка складського обліку матеріалів (форма № М-12) необхідна для руху матеріалів на території складу.
- товарно-транспортною накладною оформлюється продукція для реалізації.

Для початку аудиторської перевірки треба скласти план аудиту, щоб визначити мету та завдання аудиту. Основною метою аудиторської перевірки є перевірка правильності відображення операцій руху готової продукції та їх законність. А також, не менш важливим є перевірка витрат на виробництво готової продукції. При виконанні перевірки потрібні джерела інформації. До таких джерел відносяться: сертифікати; ліцензії; документи, які підтверджують реєстрацію підприємства; договори укладені з покупцями; акти приймання готової продукції; рахунки фактури, накладні; товаро-транспортні накладні, данні про проведення інвентаризації та акти прийому-здачі наданих послуг, робіт.

Отже, для обліку виробництва готової продукції, їх відпуску з виробництва треба:

1. Правдиво відображати інформацію руху запасів, як у виробництво, так із нього.
2. Визначити собівартість запасів, вибрати правильний метод оцінки.
3. Скласти документи відповідно до законодавчої бази.
4. Розкриття інформації у фінансових звітах.
5. Проведення аудиторської перевірки для своєчасного виявлення помилок та виправлення їх.

Продовження додатку А

Література:

1. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" Затверджено Наказом Міністерства фінансів України *N 379 від 16.09.2019.*
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 29.10.2019, підстава - з1065-19
3. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" затверджено Наказом Міністерства фінансів України *N 627 від 27.06.2013.*
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 720-ІХ від 17.06.2020.